

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

**Analýza možností udržitelného rozvoje záchranné stanice
živočichů Pasíčka**

Diplomová práce

Autor: Bc. Petra Čermáková

Obor studia: Rozvoj venkovského prostoru

Vedoucí práce: Jan Hendrych, ASLA

© 2019 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Analýza možností udržitelného rozvoje záchranné stanice živočichů Pasíčka“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 8.4.2019

.....
Bc. Petra Čermáková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Janu Hendrychovi, ASLA, vedoucímu mé diplomové práce, za pomoc a odborné vedení při zpracování a za cenné rady a připomínky, které mi při vypracování této diplomové práce poskytl.

Analýza možností udržitelného rozvoje záchranné stanice živočichů Pasíčka

Souhrn

Diplomová práce se zaměřuje na záchranou stanici Pasíčka, která se nachází v Pardubickém kraji v mikroregionu Touloucovy Maštale. Posláním záchranné stanice je záchrana zvířat ve volné přírodě na území Pardubického kraje. Diplomová práce popisuje chod této stanice, ale také se zaměřuje na udržitelný rozvoj, možnosti zajištění zdrojů záchranné stanice, vzdělávání dětí a studentů, ale i široké veřejnosti. V praktické části diplomové práce je vytvořen jednoduchý dotazník, který byl předkládán návštěvníkům stanice v letní sezóně 2018. Dále byla uskutečněna případová studie, která vychází z novinových článků. SWOT analýza – silných a slabých stránek záchranné stanice, ale i jejích příležitostí a hrozeb. Všechny informace byly následně shromážděny a v diplomové práci jsou tato data znázorněna pomocí grafů.

Klíčová slova: Záchranná stanice, Národní síť záchranných stanic, udržitelný rozvoj, případová studie, SWOT analýza

Analysis of the possibilities of sustainable development of the animal rescue station Pasicka

Summary

The thesis focuses on the Pasicka rescue station, which is located in the Pardubice region in the Toulcovy Mastale microregion. The mission of the rescue station is to save the animals in the wild in the region of Pardubice. The thesis describes the operation of this station, but also focuses on sustainable development, the possibility of securing the resources of the rescue station, education of children and students, but also the general public. In the practical part of the thesis there is created a simple questionnaire, which was presented to the station visitors in the summer season 2018. Furthermore, a case study was carried out, which is based on newspaper articles. SWOT analysis - strengths and weaknesses of the rescue station, but also its opportunities and threats. All information was subsequently collected and in the diploma thesis these data are represented by graphs.

Key words: Rescue Station, National Rescue Station Network, Sustainable Development, Case Study, SWOT Analysis

OBSAH

1	ÚVOD	6
2	CÍL A METODIKA PRÁCE	7
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE	10
4	TEORETICKÁ ČÁST	11
4.1	Představení regionu Východní Čechy	11
4.2	Představení Mikroregionu Toulouvcovy Maštale	11
4.3	Představení obce Proseč	12
4.4	Záchranná stanice a ekocentrum Pasíčka	13
4.5	Náhled do nedaleké historie ochrany přírody v České republice	14
4.6	Přehled záchranných stanic v České republice	16
4.7	Definice pojmů dle zákonů/vyhlášek	19
4.8	Podmínky vzniku záchranné stanice a její vybavení	22
4.9	Národní síť záchranných stanic	24
4.10	Zásady péče v záchranných stanicích a trvalé handicapy zvířat	25
4.11	Záchranné stanice ve světě	28
4.12	Analýza možností zajištění zdrojů pro provoz a rozvoj záchranných stanic	34
4.13	Analýza možností zajištění zdrojů ve vztahu k záchranné stanici Pasíčka	37
5	PRAKTICKÁ ČÁST	42
5.1	Principy udržitelného rozvoje	42
5.2	Nástroje implementace z implementačního plánu	42
5.3	Projekt OP VK CZ.1.07/1.1.03/03.0034	43
5.4	Kvalitativní výzkum – dotazník s návštěvníky záchranné stanice Pasíčka	46
5.4.1	O výzkumu	46
5.4.2	Otázky obsažené v dotazníku	46
5.4.3	Výsledky výzkumu	48
5.4.4	Shrnutí výzkumu	57
5.5	Případová studie	59
5.5.1	O výzkumu	62
5.5.2	Otázka kladená respondentům	63
5.5.3	Výsledky výzkumu	63
5.5.4	Shrnutí výzkumu	63
5.6	SWOT analýza	64
6	ZÁVĚR	68
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
8	SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	73
9	SAMOSTATNÉ PŘÍLOHY	I

1 ÚVOD

Téma diplomové práce jsem si vybrala z důvodu blízkého vztahu ke zvířatům, zájmu o ochranu životního prostředí a blízkému vztahu k činnosti záchranné stanice Pasíčka. Můj vztah se ještě více prohlubuje ke zvířatům, která musela utrpět bolest a strach vlastním přičiněním a nebo hůře za pomoci lidské bytosti a její hloupostí či zlostí. Ovšem na druhé straně stojí lidé, kteří se snaží těmto zvířatům pomoci od bolesti a v těch lepších případech je vrátit zpět do běžného života volné a divoké přírody. Záchrannou stanicí navštěvuji několikrát do roka a vždy je to veliký zážitek. Návštěvníci, ale i lidé z dalekého okolí, mohou přispět vhodnou stravou a mohou si i jednotlivá zvířata adoptovat a přispívat tak finanční částkou pro jejich lepší živobytí. V záchranné stanici je totiž mnoho zvířat, která jsou nucena zde zůstat po celý zbytek života, jelikož nejsou schopna se adaptovat zpět do jejich běžného života. Každý návštěvník si v záchranné stanici najde to své, co ho zajímá a baví. Pro děti to je veliký zážitek a dobrodružství. Učí se zde již od malička, že nejen známé domácí zvířata, ale i tyto z přírody, jsou živé bytosti, které se o své živobytí musí postarat sami, a učí se tak již odmala, jak se co nejlépe ke zvířatům chovat a pomáhat jim.

2 CÍL A METODIKA PRÁCE

Cíl práce

Základním prvkem pro tvorbu diplomové práce byla rešerše odborné literatury, která se zabývá analýzou možností udržitelného rozvoje záchranných stanic, tedy i záchrannou stanicí Pasička, dále i ochranou zvířat po celé České republice i mimo ni, statistikou, která a jaký počet zvířat je v záchranných stanicích, spoluprací s krajem, regionem, i se samostatnou obcí Proseč, ve které se stanice nachází. Nedílnou součástí práce je i představení regionu a chodu záchranné stanice a velmi stručná historie. Problematika je posuzována tak, aby diplomová práce po celou dobu udržovala stejný názor. Diplomová práce je rozdělena na dvě části – na teoretickou část a na praktickou část.

TEORETICKÁ ČÁST: vychází z představení samostatné záchranné stanice, jejího blízkého okolí, mikroregionu, ale i regionu, kde se záchranná stanice nachází. Dále je zde popsána historie ochrany zvířat, přehled ostatních záchranných stanic na území celé České republiky. Definice pojmů podle zákonů a vyhlášek, které je nutné znát a vědět o nich. Jaké jsou podmínky pro vznik a chod záchranných stanic. Fungování a spolupráce s národní sítí záchranných stanic. Přehled o záchranných stanicích mimo Českou republiku. Analýza možností zajištění zdrojů pro provoz a rozvoj záchranných stanic, ale také hlavně analýza možností zajištění zdrojů pro provoz a rozvoj záchranné stanice Pasička.

PRAKTICKÁ ČÁST: hned v úvodu druhé části diplomové práce je nastíněn problém udržitelného rozvoje, jeho principy a nástroje implementace, ale hlavně ukázka záchranné stanice Pasička a její implementace díky projektu „Rozvoj environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v záchranné stanici Pasička“ - spolufinancován z Evropského sociálního fondu (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost – OP VK) a státního rozpočtu České republiky. Hlavním obsahem praktické části je kvalitativní výzkum a to dotazník, který byl předložen návštěvníkům záchranné stanice v létě 2018. Po shromáždění dat následují grafy a výsledky výzkumu. Další důležitou částí praktické části diplomové práce je případová studie, která je založena na dvou článcích z roku 2017 a 2018 a autorka diplomové práce následně po přečtení těchto článků položila respondentům otázku týkající se problému, který vychází ze článků. Následuje shrnutí a důležité vyústění, zda se výsledky výzkumu shodují s hypotézou autorky.

V poslední části je znázorněna SWOT analýza, která poukazuje na silné a slabé stránky, ale i možné příležitosti a hrozby záchranné stanice Pasička.

Cílem kvalitativního výzkumu (tj. dotazníku pro návštěvníky záchranné stanice) bylo zjištění odpovědí na následující otázky:

1. Znáte nějakou jinou záchrannou stanici pro volně žijící zvířata?
2. Je to Vaše první návštěva záchranné stanice Pasíčka?
3. Navštěvujete webové stránky záchranné stanice Pasíčka?
4. Využili byste možnost ukázky záchranné stanice Pasíčka s odborným výkladem?
5. Myslíte si, že je potřeba pomáhat záchranné stanici ?
6. Kdo je podle Vás zřizovatelem záchranné stanice Pasíčka?
 - obec
 - kraj
 - Český svaz ochránců přírody
 - jiné
7. Jaký je podle Vás hlavní finanční příjem záchranné stanice Pasíčka?
 - dotace/fondy
 - příspěvky
 - dary/adopce
8. Znáte možnost adopce zvířete?
9. Pomáháte nějakým způsobem fyzicky záchranné stanici Pasíčka?
10. Pomáháte nějakým způsobem finančně záchranné stanici Pasíčka?
11. Pokud pomáháte finanční formou – jak?
 - adopce zvířat
 - nákup krmiva/léků
 - příspěvky/dary
 - jiná forma
12. Víte o možnosti odepsat si sponzorský dar z daní?
13. Využili jste někdy kontaktu záchranné stanice?

14. Pokud ano – proč?

- odchyt zraněné zvěře
- informace

15. Zaznamenali jste zmínku o záchranné stanici Pasíčka?

- noviny
- časopisy
- TV
- rozhlas
- internet
- jiné

16. Váš věk?

- 18 – 30 let
- 30 – 60 let
- 60+

17. Vaše pohlaví?

- žena
- muž

Případová studie se opírá o článek **č.1. z Orlického deníku**, kde se píše o zranění sovice díky elektrickému napětí, a článku **č.2. z České televize** o možnosti zabezpečení elektrického napětí do roku 2024, a tím pádem snížení nejčastějšího poranění či smrti ptactva v České republice.

Výzkumná otázka případové studie zní: Je podle Vás tento přístup rychlosti zábrany zranění ptáků elektrickým napětím dostačující?

Článek číslo 1 a 2 byly námětem pro tvorbu případové studie a zkoumání za pomoci jednoduché otázky, zda hypotéza autorky se bude shodovat či nikoli.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Ve své diplomové práci jsem použila mnoho knižních zdrojů a hodně informací jsem získala i z časopisů a internetových zdrojů. Byla to zajímavá práce, ale na druhou stranu velmi obtížná, protože k mému konkrétnímu tématu není zpracováno mnoho literatury a získávání poznatků nebylo snadné.

Jedna z knih, která mi velmi pomohla a kde jsem získala hodně informací, je od autora Vojtěcha Baláže (+ další autoři) „Ochrana přírody“. Specialisté v oboru - biologové popisují formou, které rozumí i laici, náhledy na potřebnou ochranu přírody. Zabývají se zde ohrožením biodiverzity a také se zaměřují na konkrétní příklady ochrany zvířat, rostlin, krajiny a dalšími důležitými a problematickými jevy v ochraně. Vše je popsáno velmi srozumitelně a pochopitelně.

Velmi inspirující byla studie autorů Ivo Machara a Lindy Drobilové „Ochrana přírody a krajiny“. Je zde popsána hlavně historie ochrany přírody a krajiny a z jejich případových studií jsem čerpala základní informace o záchranných stanicích.

Kniha Věry Aladzasové-Přibylkové „Provozování stanic pro handicapovaná zvířata a podobných zařízení“ popisuje velmi konkrétně samostatný provoz záchranných stanic z hlediska hlavně právních předpisů, dále obsahuje obecné pokyny pro stanice, které se týkají hlavně péče o zvířata, která jsou v důsledku zranění neschopná přežít ve volné přírodě a musí být umístěna do speciálního zařízení, čímž právě je záchranná stanice. Autorka čerpá hlavně z vlastní zkušenosti, protože vedla záchrannou stanicí v Jinovicích u Prahy.

Mnoho faktů jsem získala v časopise „Ochrana přírody“ a z různých ročníků jsem se nejvíce dozvěděla od autora Pavla Stýbla, který se záchrannými stanicemi zabývá dlouhodobě a každý rok sumarizuje přehled činností záchranných stanic. Jeho zprávy a články mi pomohly mnoho věcí pochopit.

Další informace byly získány z internetových zdrojů, například fakta o Sdružení záchranných stanic nebo informace o Bonnské smlouvě a mnoho dalších, z nichž jsem mohla čerpat.

Pro zjišťování možností získávání zdrojů jsem využívala stránek Ministerstva životního prostředí, Státního fondu životního prostředí, stránky o dotacích a projektech apod.

Jak jsem již v úvodu poznamenala, získávání literárních zdrojů i dalších informací bylo poměrně obtížné, ale snažila jsem se dosáhnout co nejlepšího výsledku.

4 TEORETICKÁ ČÁST

4.1 Představení regionu Východní Čechy

Východní Čechy jsou spojením nádherné přírody s historií. Region obyvatel, kteří žijí bohatým kulturním, společenským a sportovním životem. Mezi nejvýznamnější a světově nejznámější akce patří festival Smetanova Litomyšl, Velká pardubická steeplechase a Zlatá přílba. Východočeské Polabí je krajem roviny. Tento kraj nabízí mnohé příležitosti pro řadu sportů (provozování vodních sportů, pěší turistiku či cykloturistiku).

Adršpašsko-teplické skály jsou unikátní přírodní rezervací, Orlické hory a oblast Králického Sněžníku pro změnu lákají zejména milovníky horské turistiky a zimních sportů. Na území celého regionu se rozvíjí agroturistika, zvláště se zaměřením na tradiční chov koní.

Východní Čechy jsou proslulé lidovými a folklórními tradicemi včetně řemeslné výroby. Můžeme navštívit mnoho zámků, hradů, zřícenin, starobylých vojenských pevností a opevnění, městských památkových rezervací a mnoho dalších atraktivních památek renesanční, barokní, secesní i moderní meziválečné architektury.

4.2 Představení Mikroregionu Toulcovy Maštale

Mikroregion je součástí Pardubického kraje, na území bývalého okresu Chrudim, zahrnuje 11 obcí s počtem obyvatel do 500 osob a jedno město s počtem obyvatel nad 2 000. Zaujímá rozlohu 10 023 ha. Již v roce 1999 bylo obcemi Bor u Skutče, Budislav, Jarošov u Litomyšle, Leština, Nové Hrady, Proseč, Perálec, Hluboká, Zderaz založeno sdružení obcí. Hlavním účelem bylo podpořit rozvoj obcí za využití nových cyklotras a rozvíjet cestovní ruch. Dalšími přistupujícími obcemi do sdružení byly během roku 2000 obce Hluboká, Nová Ves u Jarošova, Poříčí u Litomyšle. Následně v roce 2009 přistoupila i obec Příluka.[1]

Vzhledem k podobné charakteristice obcí řeší obce stejné problémy, jimiž jsou zejména nízká frekvence hromadné dopravy do větších měst, stárnutí populace obcí, odchod mladých lidí do větších měst za prací. S tím související nedostatečná nabídka pracovních pozic a naopak chybí kvalifikovaná pracovní síla. Všechny tyto faktory zapříčiňují pomalejší rozvoj mikroregionu a překážky pro rozvoj malého a středního podnikání. Avšak oblast má bezpochyby velký potenciál zejména pro podnikání v oblasti služeb souvisejících s cestovním ruchem.

Obrázek 1 Mapa sdružení obcí Touloučovy Maštale

Zdroj: <https://www.mastale.cz/>

4.3 Představení obce Proseč

Proseč je město v Pardubickém kraji. První písemná zmínka o městě je z roku 1349, vznik města však sahá až do 2. pol. 12. století. Město Proseč má necelých 2 100 obyvatel, 7 místních částí a rozkládá se na ploše 3 403 hektarů. Leží na pokraji Českomoravské vysočiny na severovýchodě Žďárských vrchů, malá část katastru na severu a severovýchodě je již součástí České křídové tabule. Tato hranice dává nejen Proseči, ale krajíně v celé oblasti specifický ráz a činí ji zajímavou a pestrou. Krajina na Prosečsku si dosud zachovala svou panensky nedotčenou tvář. Proseč se stala lídrem a centrem mikroregionu Sdružení obcí Touloučovy maštale, který nyní sdružuje 12 obcí, na jejichž území se rozkládá přírodní rezervace Maštale, přírodní park Údolí Krounky a Novohradky a přírodní památky Pivnice a Střítežská rokle. Součástí přírodní rezervace Maštale jsou výjimečné pískovcové skalní útvary a rozmanitý výskyt vzácných druhů živočichů a rostlin.[2]

4.4 Záchranná stanice a ekocentrum Pasička

Záchranná stanice pro handikepované živočichy se nejvíce stará o zvířata, která byla zraněna elektrickým proudem, srážkou s dopravním prostředkem, nárazem do skleněných ploch, postřelením nebo týráním lidmi. Záchranná stanice Pasička je začleněna do Národní sítě záchranných stanic. Tuto celorepublikovou síť koordinuje Český svaz ochránců přírody. Nezbytné finance, které jsou potřeba k odchycení zvěře a následné někdy i velmi zdlouhavé péči během léčení, jsou sbírány hlavně pomocí sbírky Zvíře v nouzi.

Dále se také stanice snaží získávat sponzory. V posledních letech se tento příjem financí velmi daří, mezi nejvýznamnější sponzory stanice jsou například – Pardubický kraj, Iveco, Chládek a Tintěra, Lesy ČR, Skanska, Nadace Agrofert, Kooperativa, Nadace ČEZ, Kudyznudy.cz.

Dalším a velmi důležitým příjmem pro stanici je možnost adopce zvířat. Lidé si mohou libovolně zvolit zvíře, které jim je ve stanici blízké a posílat finanční částku na účet záchranné stanice pro lepší život daného zvířete. Návštěvníci, kteří fyzicky navštíví stanici, mohou přinést potraviny či krmivo pro zvířata a libovolně přispět do místní pokladny. Podle posledních statistik a průzkumů se počet ošetřených zvířat vrácených zpět do přírody pohybuje okolo 50 %. Vybavenost záchranné stanice je rozdělena na dvě části. Veřejnost může vidět kotce, výběhy pro savce a dále také voliéry pro ptáky většího či menšího vzrůstu a také voliéry s vodou pro vodní ptactvo. V neposlední řadě můžeme vidět rozletové voliéry, které jsou například pro zraněné čápy. Voliéry jsou uzpůsobeny tak, aby se poraněný čáp po zotavení mohl rozlétávat. Druhá část veřejnosti není dostupná. V této části se nachází ošetřovna, místnost pro intenzivní péči, sklady, přípravna pro krmení, léčebné voliéry, kanceláře. Nedílnou součástí záchranné stanice je vozový park zásahových vozidel. Lokalitou pro pomoc zvířatům v nouzi je celý Pardubický kraj, proto je potřeba několik vozidel.

Stanice vlastní tři vozidla, která jsou precizně vybavena k lovu zvěře. Odchyt zvěře je většinou velmi obtížný a v nesnadných podmínkách. Vozidla jsou vybavena pomůckami pro prvotní péči pacientů. Pro odchyt zvěře se často používá například vystřelovací, vrhací, přehazovací síť, narkotizační puška, teleskopický žebřík, slaňovací vybavení, motorový člun a jeho příslušenství, klece a přepravky.

Obrázek 2 Vstupní nápis záchranné stanice Pasíčka

Zdroj: vlastní

4.5 Náhled do nedaleké historie ochrany přírody v České republice

Ochrana přírody v České republice je dvojího druhu – státní a dobrovolná. Diplomová práce se zabývá dobrovolnou ochranou přírody, neboť právě do ní spadají organizace vykonávající praktickou péči o volně žijící živočichy a jejich záchranu. Vznik prvních organizovaných snah o ochranu a péči o volně žijící živočichy u nás, tj. vznik prvních záchranných stanic živočichů, je nutné zasadit do kontextu historie ochrany přírody jako takové, protože ochrana živočišných druhů je jen jednou z jejich součástí.

Prvopočátky ochrany přírody spadají do již do 19. století. Jako úplný počín ochrany přírody a krajiny u nás můžeme označit rok 1838, kdy byla založena v Novohradských horách „první rezervace“ – Žofínský prales. [3]

V roce 1904 vznikl Svaz českých okrašlovacích spolků v Království českém. Právě tato spolková činnost později znamenala klíčovou formu dobrovolné ochrany přírody a krajiny u nás. Rakousko-Uhersko bylo jedním ze 17 států, které se zúčastnily mezinárodní konference o ochraně přírody konané v Bernu v roce 1913 a které přijaly iniciativu švýcarského zoologa Paula Sarasina zřídit konzultativní komisi pro mezinárodní ochranu přírody v Basileji. [3]

První světová válka však překazila možnost jejího fungování. V období první republiky došlo v oblasti státní ochrany přírody k zásadním změnám. Ochrana památek, včetně památek přírodních, připadla do kompetence nově vytvořeného Ministerstva školství a národní osvěty. Chyběli však odborníci a propracovanější koncepce. Nejvýraznější aktivitou odboru ochrany

přírody bylo zřizování nových přírodních rezervací – v roce 1938 jich bylo již 142, z toho v Čechách 113 a na Moravě a ve Slezsku 29. [4]

V roce 1929 byla ve Skutči zřízena první stanice pro praktickou ochranu ptactva, první v Čechách (šlo však o území, které mělo napodobovat jejich přirozené životní prostředí, ne o záchranou stanici). Roku 1939 bylo vydáno vládní nařízení na ochranu zvířat proti týrání (týkalo se zvířat používaných při práci i volně žijících). [4]

V r. 1956 byl přijat historicky první zákon na ochranu přírody (Zákon č. 40/1956 Sb.), dále dal stát vzniknout systému maloplošných a velkoplošných chráněných území a na jeho popud vznikl Český svaz ochránců přírody. Zákon č. 40/1956 Sb. dělil chráněné části přírody do tří skupin: chráněná území, chráněné přírodní výtvořy a památky a chráněné druhy organismů a přírodnin. [5]

Další pokrok v ochraně přírody znamenala vyhláška č. 80/1965 Sb., kterou vydalo Ministerstvo školství a kultury. Vyhláškou bylo chráněno asi 325 živočišných druhů – buďto vzácných, dále ohrožených ve své existenci, nebo kulturně a hospodářsky významných, a to jak živočichů bezobratlých, rakovců, hmyzu, obratlovců, tak i ptáků a savců.

Rok 1979 v oblasti ochrany přírody a volně žijících zvířat znamená založení Českého svazu ochránců přírody, což je jeden z největších mezníků. Další velký pokrok kupředu je období po roce 1989. Začala fungovat Státní inspekce životního prostředí a byly přijaty nové zákony na ochranu přírody a krajiny (Zákon č. 114/1992 Sb.), který je platný dodnes, a na ochranu životního prostředí (Zákon č. 17/1992 Sb.). [5]

4.6 Přehled záchranných stanic v České republice

Obrázek 3 Mapa národní sítě záchranných stanic ČR

Zdroj: <http://www.csop.cz>

Členské stanice

Vykonávají svoji činnost na určitém území – minimálně na území 1 obce s rozšířenou působností. Území působnosti jednotlivých členských stanic se v rámci NSZS vzájemně nepřekrývají, navazují na sebe a území všech stanic dohromady obsáhne celou Českou republiku.

Na svěřeném území stanice ručí za poskytnutí odborné péče všem nalezeným hendikepovaným živočichům volně žijících druhů obratlovců s výjimkou jelena, losa a medvěda. Záchranné stanice spolupracují s orgány státní ochrany přírody, zejména s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, se Státní veterinární správou, s Českou inspekcí životního prostředí a dalšími. K lepšímu pokrytí svěřeného území mohou stanice na tomto území zřizovat sběrné stanice či uzavírat smlouvy s jinými subjekty. [6]

BARTOŠOVICE: Bílovec, Bohumín, Bystřice pod Hostýnem, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov, Hlučín, Hranice, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rožnov pod Radhoštěm, Třinec, Valašské Meziříčí, Vítkov, Vsetín.

BUBLAVA: Karlovy Vary, Kraslice, Ostrov

BRNO: Brno, Šlapanice

BUCHLOVICE: Hodonín, Holešov, Kroměříž, Kyjov, Luhačovice, Otrokovice, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Veselí nad Moravou, Vizovice, Zlín.

HRACHOV: Dobříš, Příbram, Sedlčany, Soběslav, Tábor, Votice

CHOMUTOV: Chomutov, Kadaň, Podbořany.

JAROMĚŘ: Broumov, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hradec Králové, Jaroměř, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí (bez území NP Krkonoše a jeho ochranného pásma).

ZOO BRNO: Kuřim, Rosice

KLADNO: Kladno, Kralupy nad Vltavou, Mělník, Neratovice, Rakovník, Slaný, Černošice – západně od Vltavy

KLÁŠTEREC: Vimperk, Prachatice, území NP Šumava

LIBŠTÁT: Hořice, Jilemnice, Nová Paka, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod (bez území NP Krkonoše a jeho ochranného pásma)

FALCO: Bílina, Česká Lípa, Děčín, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Nový Bor, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf, Žatec

MAKOV: Blatná, Milevsko, Písek, Strakonice, Vodňany

NĚMČICE: Bučovice, Konice, Prostějov, Slavkov u Brna, Vyškov.

ROZOVY U TEMELÍNA: České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Trhové Sviny, Týn nad Vltavou

ORNIS PŘEROV: Lipník nad Bečvou, Přerov

HUSLÍK: Brandýs n.L.-S.Boleslav, Český Brod, Jičín, Kolín, Lysá nad Labem, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Nymburk, Poděbrady

PASÍČKA: Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Litomyšl, Nové Město na Moravě, Pardubice, Polička, Přelouč, Ústí nad Orlicí, Velké Meziříčí, Vysoké Mýto, Žamberk, Žďár nad Sázavou.

PAVLOV: Havlíčkův Brod, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč.

PLZEŇ: Domažlice, Horšovský Týn, Kralovice, Nýřany, Plzeň

PRAHA: hlavní město Praha

RAJHRAD: Ivančice, Židlochovice, Moravský Krumlov, Pohořelice, Hustopeče, Břeclav, Mikulov, Znojmo.

ROKYCANY: Beroun, Hořovice, Rokycany

RUDA: Jeseník, Šumperk, Zábřeh

SOOS: Aš, Cheb, Sokolov

SPÁLENÉ POŘÍČÍ: Blovice, Horažďovice, Klatovy, Nepomuk, Přeštice, Stod, Sušice

STRÁNSKÉ: Bruntál, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Rýmařov, Šternberk a Uničov

TACHOV: Mariánské Lázně, Stříbro, Tachov

TŘEBOŇ: Třeboň

VENDOLÍ: Boskovice, Bystřice nad Pernštejnem, Česká Třebová, Lanškroun, Moravská Třebová, Svitavy, Tišnov, Blansko.

VLAŠIM: Benešov, Čáslav, Humpolec, Kutná Hora, Pacov, Pelhřimov, Říčany, Vlašim, Černošice – východně od Vltavy

VRCHLABÍ: na území KRNAP a jeho ochranného pásma (části orp Tanvald, Semily, Jilemnice, Vrchlabí, Trutnov) [6]

4.7 Definice pojmů dle zákonů/vyhlášek

Zákon na ochranu přírody a krajiny

Záchranné stanice se řídí především zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Tento zákon definuje pojem „záchranná stanice“, kdo a kdy ji může provozovat a kdo je hlavním kontrolním orgánem nad jejím provozem. Záchranná stanice je zařízení, které na konkrétně vymezeném území působnosti zajišťuje komplexní péči o všechny živočichy dočasně neschopné přežít ve volné přírodě s cílem navrátit je do přírody. Živočichům trvale neschopným přežít ve volné přírodě poskytuje, je-li to vhodné a účelné vzhledem k jejich zdravotnímu stavu, odpovídající dlouhodobou péči, poskytuje informace o příčinách ohrožení a vhodných způsobech ochrany živočichů a může spolupracovat při provádění opatření k předcházení zranění nebo úhynu živočichů (§ 3 písm. f zákona č. 114/1992 Sb.).

Záchrannou stanici lze provozovat pouze na základě rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o povolení k provozování záchranné stanice. Musí se stanovit místo, kde se záchranná stanice bude nacházet, vymezí se její územní působnosti a rozsah péče, jenž může záchranná stanice poskytovat s ohledem na své vybavení a odborné zázemí. V žádosti o povolení k provozování záchranné stanice musí být navržen rozsah poskytované péče, vymezení územní působnosti a popsáno její personální, organizační a technické zajištění. Ministerstvo životního prostředí si k vydání rozhodnutí vyžádá stanovisko místně příslušného orgánu ochrany zvířat, myslivosti a veterinární správy.

Označení *záchranná stanice* může používat pouze ten, kdo je držitelem platného povolení k provozování stanice podle tohoto ustanovení. Ministerstvo životního prostředí vede přehled záchranných stanic a zveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 5 odst. 9 zákona č. 114/1992 Sb.). Ministerstvo životního prostředí může z vlastního podnětu, na návrh provozovatele záchranné stanice nebo na návrh orgánu státní správy uvedeného v odstavci 8 změnit nebo zrušit povolení k provozování záchranné stanice, jestliže se změnily nebo zanikly podmínky, za jakých bylo povolení vydáno, nebo jestliže provozovatel záchranné stanice při péči o živočichy závažně nebo opakovaně porušuje ustanovení tohoto zákona o zvláštní ochraně druhů nebo předpisy na ochranu zvířat proti týrání. V rozhodnutí o změně nebo zrušení povolení k provozování záchranné stanice Ministerstvo životního prostředí stanoví, je-li to nezbytné, způsob zabezpečení další péče o živočichy chované v záchranné stanici (§ 5 odst. 10 zákona č. 114/1992 Sb.). [7]

Vyhláška o ochraně handicapovaných zvířat při chovu

Dále je z hlediska vlastních zásad a podmínek péče o handicapované jedince pro záchrané stanice velmi důležitá vyhláška č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu, která upravuje podmínky pro chov handicapovaných zvířat, jako jsou minimální velikosti prostorů, rozsah odborných znalostí personálu záchrané stanice, který bude zodpovědný za péči o handicapované jedince. Vyhláška také obsahuje rozsah odborného kurzu, který je nezbytný k získání osvědčení o odborné způsobilosti, požadavky na školicí pracoviště, složení zkušební komise, průběh zkoušky, podmínky a způsob vydávání osvědčení. [7]

Vyhláška o handicapovaných živočiších

Vyhláška č. 316/2009 Sb., o držení živočichů dočasně nebo trvale neschopných přežít ve volné přírodě a o péči o tyto živočichy v záchraných stanicích, je známá pod zkráceným názvem jako vyhláška o handicapovaných živočiších. Tato vyhláška stanoví bližší podmínky pro držení živočichů, neschopných v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě, v záchraných stanicích, zejména s ohledem na možnost zapojení těchto živočichů zpět do volně žijících populací a způsob péče o tyto živočichy (§ 1 vyhlášky č. 316/2009 Sb.).

Vyhláška o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči

V některých případech je pro záchranou stanici zavazující i vyhláška č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, která vymezuje druhy zvířat včetně ptáků, které mají specifické nároky na zacházení, umístění, krmení atp., ale především jsou zde uvedeny konkrétní druhy ptáků, které jsou svým bezprostředním chováním velmi nebezpečné pro člověka, a jejich ošetřovatel musí splňovat podmínky v této vyhlášce uvedené.

Zákon na ochranu zvířat proti týrání

Důležitým zákonem z hlediska péče o zvířata je také zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, který uvádí podmínky zacházení se zvířaty během léčby a chovu a uvádí také náležitosti, které musí splňovat ošetřovatel těchto zvířat. Účelem zákona je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem (§ 1 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb.). [7]

Zákon o veterinární péči

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, známý jako veterinární zákon, který dále upravuje podmínky zacházení se zvířaty především během intenzivní léčby, a to jak postupy na ochranu zvířete, tak i na ochranu člověka, který zajišťuje péči léčenému zvířeti a upravuje postupy, které jsou nutné například při podezření na infekční nákazu apod. Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie a v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie stanovuje požadavky veterinární péče na chov a zdraví zvířat a na živočišné produkty, upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob, soustavu, působnost a pravomoc orgánů vykonávajících státní správu v oblasti veterinární péče, jakož i některé odborné veterinární činnosti a jejich výkon (§ 1 zákona č. 166/1999 Sb.).

Zákon o myslivosti

Okrajově se záchranných stanic týká také zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, který se zabývá především druhy ptáků, které jsou zařazeny mezi druhy, které nelze lovit, a druhy, které lze obhospodařovat lovem.

Zákon o krmivech

Zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů, který je pro záchranné stanice důležitý z hlediska správného skladování a zdravotní nezávadnosti krmiv pro handicapovaná zvířata.

Kontrolní činnost

Činnost stanic pro handicapovaná zvířata je kontrolována celou řadou příslušných orgánů. Kontroly ve stanicích vykonává Česká inspekce životního prostředí, inspektoři krajských veterinárních správ, státní správa myslivosti a pracovníci oboru životního prostředí příslušných krajských úřadů. Je tedy velmi důležité, aby všichni pracovníci stanic byli dostatečně odborně fundovaní, dále se vzdělávali a snažili se stále zvyšovat kvalitu práce svého zařízení. [7]

Úmluva CITES

Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) je oficiálně používaná zkratka Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Byla sjednána ve Washingtonu v roce 1973 a vstoupila v platnost 1. července 1975. Československo se připojilo v květnu

1992, samostatná ČR v den svého vzniku 1. 1. 1993. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR uvádí, že smlouvu podepsalo již 175 zemí, mezi nimi i všech 28 členských států EU. Česká inspekce životního prostředí však uvádí, že členských zemí je již 180. /3/ Cílem Úmluvy je ochrana biologické rozmanitosti a udržitelnosti využívání zejména ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulací obchodu s nimi. [8]

Ta je prováděna pomocí systému vývozních a dovozních povolení (tzv. permity CITES). Živé i mrtvé organismy jsou v rámci CITES oficiálně označovány termínem „exempláře“. Ty se podle stupně ohrožení rozdělují na 3 kategorie.

CITES I obsahuje 500 druhů živočichů a 300 druhů rostlin bezprostředně ohrožených vyhubením. Mezinárodní obchod s nimi je zakázán. Z naší fauny se jedná o orla královského, orla mořského, sokola stěhovavého a vydru říční. [9]

CITES II představuje 4 000 druhů živočichů a 25 000 druhů rostlin ohrožených v případě, že nebude regulován mezinárodní obchod s nimi. Z naší fauny a flóry sem patří všichni draví ptáci, sovy, vlk, medvěd, rys, kočka divoká, čáp černý, drop velký, pijavka lékařská, jasoň červenooký, všichni z čeledi vstavačovitých, sněžinka podsněžník a brambořík nachový.

CITES III zahrnuje 220 druhů živočichů a 8 taxonů rostlin ohrožených jen v některých zemích. V současné době je na seznamu CITES více než 5 000 druhů zvířat a kolem 29 000 taxonů rostlin. [10]

4.8 Podmínky vzniku záchranné stanice a její vybavení

Každá stanice pro handicapovaná zvířata musí obdržet při svém vzniku platná rozhodnutí příslušných orgánů ochrany přírody, státní správy myslivosti a příslušná povolení orgánů veterinární správy. Za provoz stanice zodpovídá osoba s odbornou kvalifikací, která proškoluje další personál stanice. Pro zabezpečení chodu stanice je nutná spolupráce s veterinárním lékařem se specializací na zoo zvířata či malá zvířata v zájmových chovech. Pro stavbu ZS je vhodné komunikací přístupné klidné místo.

Doporučuje se využít pozemků mimo souvislou zástavbu s dostatečným zdrojem nezávadné napájecí vody a zdrojem elektrické energie. Objekty ZS musí být vybudovány nejméně 500 metrů od zdravotnických zařízení a 100 metrů od veřejných vodních zdrojů.

Stanice se nesmí budovat v objektech krmivářských podniků a v objektech zemědělské velkovýroby. Nedoporučují se místa v oblastech intenzivní chemizace, místa u frekventovaných silnic a tratí, silně svažité a větrné pozemky nebo mrazové kotliny

Neméně důležitou součástí každé ZS je její oplocení, které má zabraňovat přístupu nepovolaných osob a vnikání nežádoucích druhů zvířat a stejně tak i před únikem zvířat ve stanici chovaných. K tomu se doporučuje plot z pletiva, plechových nebo prefabrikátových desek zabetonovaný nebo zakopaný do země, z důvodu zabránit zvířatům v podhrabání. Doporučená výška plotu je kolem 1,8 m. Je vhodné oddělit prostory stanice od obytných budov a komunikací pásmem přirozené zeleně, nejlépe výsadbou keřů a stromů v šíři alespoň tři metry. [11]

Vybavení a prostory pro zvířata by měly poskytnout ochranu před nepříznivými klimatickými vlivy a riziky, které by ohrožovaly jejich zdraví, a umožnit jim přirozený odpočinek. Prostředí pro zvířata musí být přiměřené k zachování pohody (welfare), reprodukce a jejich zdraví. Zvířatům by se měla poskytnout volnost pohybu s přihlédnutím k jeho druhu a kategorii, aby nebyla omezována způsobem, který by vedl k jeho zbytečnému strádání nebo zranění. Vybavení prostor pro zvířata musí být postaveno tak, aby se zamezilo poruchám chování, vzájemnému napadání a následnému poranění zvířat z nedostatku prostoru nebo jeho přeplňování. Použité materiály na stavby a vybavení, s nimiž mohou zvířata přijít do styku, nesmí být pro ně zdravotně závadné a musí být vhodné pro důkladné čištění a dezinfekci. Pro zajištění bezpečnosti zvířat mají být všechny prvky a části vybavení pro jejich ustájení konstruovány a udržovány tak, aby se nevyskytovaly ostré okraje či hrany nebo výčnělky, jež by mohly zvířata zranit, není možné použití ostnatého drátu.

Je nezbytností, aby stanice měla zabezpečenou neškodnou likvidaci vzniklých odpadů, včetně likvidace použité podestýlky, výkalů a podobných produktů zvířat. Pro likvidaci odpadů živočišného charakteru, jako jsou těla uhynulých zvířat, musí být vyčleněn prostor nebo kafilerní box. Chovatelé a osoby zacházející se živočišnými produkty, u nichž se obvykle vyskytují konfiskáty živočišného původu, jsou dále povinni: zřizovat nepropustné, dobře čistitelné, dezinfikovatelné a uzavíratelné kafilerní boxy pro krátkodobé ukládání konfiskátů živočišného původu. Doporučuje se, aby přístup k tomuto zařízení byl dostupný vně mimo prostor chovu. [11]

Obrázek 4 Venkovní voliéra

Zdroj: vlastní

4.9 Národní síť záchranných stanic

Národní síť záchranných stanic založil v roce 1998 Český svaz ochránců přírody a zajišťuje pomoc zvířatům v nouzi na území celé České republiky. Její součástí bylo v roce 2017 celkem 33 záchranných stanic. Každá ze sdružených stanic spravuje území, na kterém je nalezeným handicapovaným živočichům povinná poskytnout komplexní péči – první pomoc, zajištění veterinárního ošetření, léčbu a rehabilitaci a v ideálním případě vypuštění zpět do volné přírody. Část živočichů, jejichž návrat do přírody již není možný, slouží k ekologické výchově a osvětě.

Nejprve byly do Národní sítě začleněny stanice, které provozovaly organizace ČSOP. Tyto stanice dokázaly od počátku roku 1998 svou činností pokrýt 28 okresů, tj. cca 36 % území ČR. V roce 1998 se podařilo Národní síť rozšířit pomocí stanic, které byly provozovány nevládními organizacemi mimo ČSOP. Musely však splňovat podmínky pro začlenění do Národní sítě. V lednu 1999 tak Národní síť pokrývala už cca 75 % našeho území. V současné době pokrývá Národní síť záchranných stanic 100 % území ČR. Významným cílem Národní sítě je dále zkvalitňovat práci stanic a zajišťovat jim stabilně nejnutnější prostředky pro jejich základní provoz. [12]

V České republice se rozlišují stanice na několik typů:

V první řadě to jsou členské stanice, které vykonávají činnost v určité lokalitě. V této lokalitě zajišťují přímé převzetí jedince. Jednotlivé lokality se vzájemně nepřekrývají a dochází k vzájemné návaznosti. V současné době tyto členské stanice zahrnují celou plochu České republiky. Smlouva mezi členskou stanicí a Českým svazem ochránců přírody (ČSOP) zaručuje, že stanice na svěřeném území poskytnou odbornou péči všem nalezeným handicapovaným druhům obratlovců, přirozeně vyskytujícím se a volně žijícím v České republice.

Dalším typem jsou přidružené stanice, které se ve většině případů specializují na určitou skupinu živočichů (např. veverky, ježky apod.) nebo na určitou oblast.

Posledním typem jsou sběrné stanice zajišťující pouze převzetí handicapovaného jedince od nálezce, poskytnou mu první pomoc a péči a dále ho předají členské či přidružené stanici. Svoji působností sběrné stanice vždy spadají pod některou členskou stanici Národní sítě záchranných stanic. [12]

4.10 Zásady péče v záchranných stanicích a trvalé handicapy zvířat

Proces péče o handicapované zvíře je rozdělen na několik důležitých etap. Nejdříve je to vlastní přijetí jedince do stanice. Rozhodující v této fázi je vhodné umístění nově přijatého zvířete, rychlé základní posouzení jeho stavu, odborná první pomoc a zajištění celkového ošetření. Je velice důležité, aby stanice disponovala vhodnými izolačními, případně karanténními prostory pro poskytnutí ošetření. K nezbytnému vybavení patří odchytové pomůcky na provedení nutného odchytu zvířete a transportní boxy na jeho přepravu.

Samozřejmostí je šetrné zacházení se zvířetem, které kromě často bolestivého zranění či vysilujícího onemocnění prožívá i stres z bezprostředního kontaktu s člověkem. Z těchto důvodů je důležité, aby odchyt, transport a první kontrola stavu zvířete byla provedena odborně způsobilým pracovníkem. Následný vlastní pobyt zvířete ve stanici je rozdělen na dobu léčby a dobu rehabilitační, kdy se zvíře připravuje na návrat do přírody, nebo v případě trvale handicapovaného jedince na zařazení do chovu či expozice.

Rehabilitační etapa je náročná na vybavení stanice. Během ní musí mít zvíře dostatek prostoru k obnově plné funkce svalů i všech oslabených orgánových soustav a k obnově přirozeného chování. Bezesporu nejnáročnější etapou je vlastní vypuštění do přirozeného prostředí. Důležité je komplexní posouzení stavu zvířete a i podmínek konkrétní lokality, kde hodlá stanice vypuštění provést. U některých zvířat, zejména uměle dokrmených mláďat,

probíhá vypuštění a osamostatňování postupně. Zvířata mohou být např. na lokalitě ještě nějaký čas dokrmována. [11]

V záchranných stanicích také probíhá cílený chov a rozmnožování zvířat, zejména zvláště chráněných druhů. Pokud se jedná o zvěř, musí být pro chov v zajetí splněny podmínky stanovené zákonem o myslivosti. Velmi často je cílem, aby se posílila populace volně žijících živočichů pomocí odchovaných mláďat. Tento chov probíhá v úzké spolupráci s orgány ochrany přírody. Podmínky ve stanici musejí odpovídat nárokům chovaných zvířat tak, aby mohl proběhnout přirozenou cestou celý proces rozmnožování a odchovaná mláďata byla schopná zapojení do volně žijících populací. Kromě velikosti, vybavení ubikací a zajištění kvalitního krmiva je nutné také izolovat chovné prostory od lidí (s výjimkou ošetřovatele) a od ubikací pro zvířata v léčení. [13]

Je nutné mít k dispozici takové prostory, které umožňují přirozený odpočinek a řádnou péči, nebo ve kterých zvířata mohou uspokojit své potřeby v příjmu potravy a vody anebo jiné potřeby nezbytné pro jejich život a zdraví. Záchranná stanice je povinna zajistit takovou frekvenci prohlídek všech chovaných zvířat, aby bylo možné posoudit, zda mají zvířata zajištěnu potřebnou péči a pohodu. Prohlídka jednotlivých zvířat se provádí tehdy, jsou-li zjištěny poruchy jejich chování nebo poruchy svědčící pro změnu jejich zdravotního stavu. Zvýšenou péči je nezbytné věnovat hnízdícím samicím a mláďatům. Každý den musí odborníci v záchranné stanici zabezpečit pečlivou prohlídku technologických zařízení, zejména oplocení a odstraní v co nejkratší možné době každou zjištěnou závadu tak, aby nebylo ohroženo zdraví a život zvířat. Po přijetí do ZS by mělo být každé zvíře nejdéle do 12 hodin vyšetřeno veterinárním lékařem. Toto doporučení se nevztahuje pouze na zvířata zjevně zdravá, vyprostěná z nevhodných míst (zálety rorýsů do bytů apod.), kde je žádoucí co nejrychlejší vypuštění.

Nově přijatá zvířata by měla být v izolačním režimu po stanovenou dobu prostorově i provozně oddělena od ostatních zvířat umístěných ve stanici, další poskytování veterinární péče se řídí platnými právními předpisy – provoz izolace se řídí veterinárním zákonem.

Zdravotní stav každého vypuštěného zvířete (kromě okamžitého vypuštění při příjmu) by měl posoudit ošetřující veterinární lékař. Vedoucí stanice nebo ošetřující veterinární lékař vede záznamy o všech veterinárních a preventivních zákrocích v evidenci přijatých zvířat. [11]

Trvalým handikepem se rozumí zvíře, které pro fyzické či psychické následky zranění, nemoci či nesprávné péče není schopno plnohodnotně žít v přírodě. Trvale handikepovaná zvířata zůstávají v záchranných stanicích. Tyto živočichy lze využít k ekologické výchově, kde se dále studuje jejich chování a projevy. Nejčastěji slouží k výuce dalších pracovníků záchranné stanice, učňů a studentů příslušných oborů. Jiné využití je k expozici a k sestavování chovných párů k odchovu vzácných druhů. Všechny chovné páry se evidují a jejich odchovy se označují tak, aby nedošlo k jejich záměně. Cílem záchranných odchovů je vrátit mláďata do přírody, proto se 2/3 odchovů vypouštějí. Ostatní jedinci slouží k dalšímu chovu.

Stanice může vyčlenit maximálně 25 % chovatelského zařízení k umístění trvalých handikepů. Důležité je chovat trvalé handikepy tak, aby byla zabezpečena jejich ochrana před predátory.

Usmrcení trvalého handikepu může nařídít pouze veterinární lékař v souladu s platnými právními předpisy (zákonem na ochranu zvířat a veterinárním zákonem). [11]

Obrázek 5 Prase divoké v záchranné stanici Pasíčka

Zdroj: vlastní

4.11 Záchranné stanice ve světě

Světové organizace zabývající se ochranou zvířat

Většina z těchto organizací jsou mezinárodní organizace. Patří sem především odborné instituce a programy Organizace spojených národů (OSN), Rada Evropy či Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

Mezinárodní nevládní organizace na ochranu přírody se dělí na dva základní typy. Prvním typem jsou ty, které za členy nebo partnery přijímají buď jen nevládní organizace působící v různých zemích (kupř. BirdLife International) popřípadě organizace jak dobrovolné, tak státní ochrany přírody (např. Eurosite, Planta Europa). Druhý typ mezinárodních nevládních ochranných organizací jsou ty, jejichž členy mohou být jednotlivci. Modelovým příkladem uvedené kategorie zůstává největší mezinárodní organizace na ochranu přírody, známý Světový fond na ochranu přírody (WWF International). [14]

Existuje i kombinace obou typů a to je například Mezinárodní unie na ochranu přírody (International Union for Conservation of Nature), protože sdružuje jednak nezávislé státy, mezinárodní nevládní organizace a zároveň i organizace státní a dobrovolné ochrany přírody. Její hlavní úkol je pomáhat chránit celistvost a rozmanitost přírody a zajišťovat udržitelné a rovnoměrné využití přírodních zdrojů. Ochranu přírody provádí na vědeckých základech a připravuje řadu projektů.

Samostatnou kategorií v péči o ochranu přírody a biologickou rozmanitost představují mezinárodní projekty, programy a iniciativy. Zřizují je vlády, státní instituce nebo nevládní organizace s mezinárodní nebo jen s celostátní působností. [15]

Rada Evropy patří mezi velmi významné nevládní organizace. Její zásluhou byly vypracovány důležité právní dokumenty. Tyto dokumenty se v první řadě snaží o řešení ochrany zvířat v domácích chovech a zvířat, která žijí volně. Státy EU se připojily k mezinárodním úmluvám jako je např. Bonnská úmluva, která se zabývá ochranou stěhovavých volně žijících druhů. Přísně ochraňuje kriticky ohrožené druhy a dále konkrétní druhy nebo skupiny druhů. [16]

Nevládní organizace jsou zcela nezávislé na státu. Jejich základní členskou základnu tvoří sdružení a jednotlivci. Mezi nejznámější patří Světová společnost na ochranu zvířat (World Animal Protection). Zahrnuje cca 35 400 ochranných organizací ze zemí celého světa. Finančně podporuje projekty se záchrannými programy a ochranou zvířat, k dalším

činností patří pořádání kampaní. Za velmi důležité považuje organizování výchovných programů. Na ochranu zvířat vystupuje rovněž Eurogroup for Animals. Její součástí je Eurogroup for Wildlife and Laboratory Animals. Prosazují vytváření a dodržování právních předpisů v oblasti ochrany volně žijících zvířat. [17]

Organizace zabývající se významnými evropskými chráněnými územími se nazývá Federace EUROPARC. Snaží se o zachování rozmanitosti planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů, biotopů a krajiny. Neméně významný je Světový fond na ochranu přírody (World Wide Fund for Nature, WWF). Bojuje o zamezení ničení přírodního prostředí a vytvoření budoucnosti, kde lidé budou opět žít v souladu s přírodou. Ochraňuje klíčové druhy planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů Světový fond vznikl v roce 1961 ve Švýcarsku. [18]

Ochrana zvířat v Evropě

Německo

Tato země se snaží jako mnohé další o zastavení celosvětového ničení přírody a životního prostředí, o zachování biologické rozmanitosti, o ochranu stanovišť a lepší harmonické soužití člověka s přírodou. Pro všechny spolkové země v Německu platí Spolkový zákon o ochraně přírody (Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege) z roku 2009.

Německo má mnoho organizací a spolků zajišťujících ochranu volně žijících živočichů. Patří mezi ně organizace jak místní, tak regionální. Významná je například německá pobočka WW, která byla založena již v roce 1963. Německý spolek na ochranu volně žijících zvířat (Tierschutzbund) se již od roku 1881 snaží vytvářet dobré životní podmínky zvířat žijících v útlucích s cílem efektivně čelit zneužívání těchto zvířat. V současnosti má Spolek 16 národních asociací a více než 740 místních organizací. Prosazuje názor, že každá živá bytost, tedy i zvíře, má právo na nedotknutelnost a slušné životní podmínky. Cílem Spolku je ochrana zvířat v jejich přirozeném prostředí, tvorba koncepce ochrany přírody. [19]

Spolek navázal spolupráci jak s národními (Aliance pro hospodářská zvířata, Aliance proti týrání zvířat...) i mezinárodními partnery (Eurogroup for Animals, Evropská koalice za ukončení pokusů na zvířatech...).

V 2. polovině 20. století založil hamburský podnikatel Fintel nadaci s názvem: Nadace pro volně žijící zvířata (Deutsche Wildtier Stiftung). Získal v tomto období v Dolním Sasku

první pozemky, na kterých se rozhodl, že je přizpůsobí podmínkám života pro volně žijící zvířata. Nadace tak podporovala jeleny, domice (malý hlodavec), zajíce a další volně žijící zvířata. [20]

V současnosti má Nadace téměř 50 zaměstnanců v projektech na ochranu a tvorbu biotopů volně žijících živočichů. Dalším jejím cílem je organizovat vzdělávání o přírodě, v kterém se snaží, aby odcizení člověka od přírody, především u dětí a dospívající mládeže, bylo co nejmenší. V roce 1899 byla založena Federace na ochranu ptactva. V pozdějších letech se přejmenovala na Sdružení. Její aktivity jsou velmi široké a má značnou podporu německé společnosti. Právě probíhá 16 projektů po celém území Německa. (V ráji kobylek, Impulsy pro přírodu, Kormoráni před kamerou, Karpatský buvol a modří motýli a další). Důležité je také sdružení na ochranu přírody s kontakty na zdravotní péči pro konkrétní živočichy s názvem Volně žijící zvíře v nouzi (Wildtiere in Not) působící v Berlíně. [21]

Polsko

Do současnosti neexistuje v Polsku zákon, který by se týkal záchrany a ochrany zraněných volně žijících zvířat. Existují však zákony, které se vztahují na zvířata žijící ve volné přírodě. Jde o Zákon o ochraně přírody z roku 2004. Ochrana přírody se zde provádí zřízením chráněných území (národní parky, přírodní rezervace).

Zákon o ochraně zvířat z roku 1997 zahrnuje i volně žijící zvířata. Ta jsou považována za národní poklad.

Polsko založilo na ochranu přírody nevládní organizace. Nejdůležitější je Liga ochrany přírody (Liga ochrany przyrody), která má dlouhou tradici. Byla vytvořena v roce 1923 a o tři roky později již Liga vyvíjela činnost a pracuje úspěšně po celou dobu až doposud. Velmi aktivně spolupracuje s celou řadou národních i mezinárodních organizací. V roce 1988 vznikl Klub Gaja. Snaží se o rozšíření všeobecného povědomí o možnostech šetrnějšího přístupu k životnímu prostředí i lepšího chování ke zvířatům. Mezi jeho hlavní aktivity patří projekty jako – Den stromů (výsadba stromů v boji proti klimatickým změnám), Den za práva zvířat 22. května (o potřebách volně žijících zvířat), Adoptuj si řeku (zlepšení stavu řek a biologické rozmanitosti v nich i kolem nich) a další neméně užitečné projekty. [22]

Rakousko

V této zemi je ochrana volně žijících živočichů na vysoké úrovni. Platí zde Federální zákon o ochraně zvířat č. 118/2004 (Bundesgesetz über den Schutz der Tiere). Kromě jiného obsahuje také povinnost občanů poskytnout nebo zajistit poraněnému nebo ohroženému

zvířeti pomoc. Zákon určuje, že je nezbytné každé zvíře okamžitě ošetřit nebo zavolat zvěrolékaře. Takovýmto zvířatům musí být až do uzdravení zajištěna odpovídající péče. [23]

Rakousko má mnoho organizací, která pečují o strádající zvířata. Rakouský spolek na ochranu zvířat byl založen již v roce 1899 a zabývá se zájmy zvířat v celém Rakousku. Ve Vídni působí Kancelář pro veřejnou ochranu práv zvířat. Je nezávislou institucí, která ochraňuje život a dobré podmínky pro zvířata z hlediska jejich potřeb. Díky styku se širokou veřejností a prostřednictvím vlastní sítě Kancelář vytváří povědomí o správném zacházení se zvířaty.

Druhý nejstarší spolek založený v roce 1866 se snaží vytvořit dobré životní podmínky zvířat – Spolek na ochranu zvířat ve Vídni. Každý rok v útulku ve Vösendorfu poskytnou pomoc přibližně 12 000 zvířatům. Jedná se hlavně o volně žijící zvířata, psy, kočky, ale i exotická zvířata. [24]

Velká Británie

Ve Velké Británii je legislativa, která se zabývá volně žijícími živočichy, velice podrobně ošetřena (Nature and Landscape Act 1981). Volně žijící ptáci, zvířata, hmyz, ryby a obojživelníci jsou pod ochranou díky ustanovení Nature and Landscape Act 1981 (ve znění pozdějších předpisů). V roce 1824 byla také v Anglii založena první organizace na ochranu zvířat, ze které se později stala Královská organizace na ochranu zvířat před krutostí (Royal Society for Prevention of Cruelty to Animals – RSPCA). Tato organizace prosadila přijetí zákonů pro zlepšení životních podmínek zvířat. Další úspěch je rovněž přijetí zákonů o podmínkách laboratorních zvířat, zrušení chovu kožešinových zvířat ve Velké Británii nebo zákaz honu na lišku se psy a jiné.

Organizace po celou dobu své existence zaměstnává ve svých řadách odborné inspektory (Animal Collection Officer), kteří pečlivě dohlížejí na životní podmínky zvířat a zasahují proti těm majitelům, kteří zvířata týrají. Dalším jejím úkolem je informovat veřejnost o správné péči a o pohodě zvířat a také má za úkol vyzývat v médiích veřejnost ke spolupráci. Neméně důležitým úkolem je, že vydává výukové materiály pro školy. [25]

Ve Velké Británii jsou jednotlivé kroky péče o zvířata zajišťované různými složkami. RSPCA se v určitých mezích liší od Národní sítě pro handicapované živočichy tím, že nemá přidělené jedno určité území, kde by prováděla svoje úkoly. Organizace má na celém území Velké Británie 4 vlastní veterinární zařízení, která poskytují služby pro širokou veřejnost. Jsou to střediska Mallydams Wood (East Sussex), West Hatch (Somerset), East Winch

(Norfolk) a Stapeley Grange (Cheshire). Pokud jsou tato centra plná nebo daleko od místa nálezu zraněného zvířete, tak sběrač umístí tohoto živočicha do jiného licencovaného a smluvně spolupracujícího centra.

V současné době tato organizace zaměstnává přibližně 2 000 lidí, z tohoto počtu je více jak 300 vyškolených veterinárních pracovníků a 150 sběračů.

V RSPCA se léčí domácí mazlíčci, volně žijící živočichové, laboratorní a chovná zvířata. Například v letech 2005 - 2008 bylo přijato okolo 5 400 zvířat, v roce 2010 už to bylo jen 1 600 zvířat. Ze 40 % se daří zvířata vrátit zpět do volné přírody. Výsledkem práce této organizace je také množství publikací, které jsou založeny na práci RSPCA. Organizace RSPCA ročně hospodaří s částkou 100 milionů liber. RSPCA se nesoustředí pouze na ochranu zvířat ve Velké Británii, ale spolupracuje i s dalšími organizacemi po celém světě. Příkladem může být kooperace s Department of National Parks and Wildlife in Malawi na africkém kontinentu. Společně zajišťují vhodné životní podmínky pro chráněné druhy zvířat, především pro slony. Obracejí se při tom na místní policii a soudy. [26]

V roce 1974 bylo založeno Sdružení britských a irských chovatelů volně žijících zvířat (Association of British and Irish Wild Animal Keepers), do které jsou zahrnuti ve velkém množství zoologické zahrady, které si předávají vlastní zkušenosti a rady s chovem jednotlivých druhů zvířat, snaží se přispívat k větší vzdělanosti návštěvníků zahrad a toto sdružení pořádá i vzdělávací kvalifikační kurzy pro chovatele v zoologických zahradách. Společnost na ochranu zvířat chovaných v zajetí (Captive Animals Protection Society) je charitativní organizace, která vznikla v roce 1957. Tato organizace slouží k ochraně zvířat chovaných v zajetí. Snaží se o změnu postojů k nim.

Vysokoškolská federace na ochranu zvířat (Universities Federation for Animal Welfare) vznikla v roce 1926 na Londýnské univerzitě. V roce 1938 získala současné pojmenování. Jedná se o nezávislou organizaci, která je po celou dobu své existence financována pouze z darů, předplatného a dědictví. K její činnosti patří propagace a podpora vývoje vědy a techniky, jež jsou základem pro pokrok v oblasti zlepšení životních podmínek zvířat. Nejdůležitějším úkolem v její činnosti je poskytování vzdělávání ve správné péči o zvířata. Proto vydává mnoho knižních publikací a je také vydavatelem mezinárodního čtvrtletního vědeckého časopisu Animal Welfare. Poskytuje odborné poradenství vládám, dalším organizacím a pomáhá při zpracovávání změn zákonů a pravidel. [26]

Slovensko

Stejně jako v jiných státech jsou na Slovensku pro handicapovaná zvířata podle zákona určeny chovné nebo rehabilitační stanice. Do chovné stanice se umísťují zvířata na dobu nezbytnou pro potřebné ošetření, na zabezpečení prvotního veterinárního ošetření nemocných, zraněných nebo jiným způsobem poškozených zvířat, jež nejsou schopná žít ve volné přírodě. Doba pobytu však nesmí přesáhnout 3 měsíce. Po prvotním veterinárním ošetření se živočichové umístění v chovné stanici, kteří jsou schopni samostatného života, navrátí do přírodního prostředí a ti, kteří jsou dočasně nebo trvale neschopni samostatného života, se přemístí do rehabilitační stanice. Jedna z nejlépe fungujících stanic je stanice pro volně žijící živočichy v Zázrivé a to již od roku 2001. Za deset let její činnosti do stanice přijali přes 400 živočichů nejrozmanitějších druhů. Jednalo se o více než 20 druhů ptáků, 7 druhů savců, 3 druhy obojživelníků a 2 druhy plazů. Nejčastějšími druhy byli: orel skalní, káně lesní a poštolka obecná. Tyto tři druhy tvoří zhruba 1/3 všech pacientů. V dlouhodobém průměru se jí daří vrátit do přírody více než polovinu z přijatých živočichů. Stanice v Zázrivé plní kromě primární funkce záchrany živočichů i funkci ekocentra – místa, kde se návštěvníci mají možnost dozvědět o záchraně živočichů, ale i o ochraně přírody obecně. Povědomí veřejnosti o potřebě záchrany živočichů zvyšuje šance, že nalezení živočichové budou předáni do péče záchranné stanice, kde budou ošetřeni a po vyléčení se vrátí zpět do volné přírody.

Rehabilitační stanice slouží pro zvířata, jejichž zdravotní stav nebo poškození si vyžaduje dlouhodobější rehabilitaci a přípravu pro návrat do volné přírody. Dočasně nebo trvale poškození jedinci zůstávají v rehabilitační stanici nebo jsou přemístěni do jiného chovného zařízení, například za účelem záchranného chovu. Chovná zařízení za účelem záchranného chovu se zřizují za účelem záchrany druhové rozmanitosti, genetické variability, obnovy a posilování stability populací chráněných živočichů a jsou určeny k umístění živočichů, jejichž zdravotní stav nebo poškození vyžaduje dlouhodobější rehabilitaci a přípravu na návrat do přírodního prostředí. V menší míře na Slovensku fungují záchytná střediska, která slouží k umístění zabavených chráněných živočichů.

K nevládním organizacím zaměřeným na ochranu zvířat se řadí občanské sdružení s názvem Ochrana dravců na Slovensku (RPS), jejíž zkratka RPS vychází z anglického názvu Raptor Protection of Slovakia. Její činnost je zaměřena především na výzkum a ochranu volně žijících dravých ptáků a sov na celém území státu.

Slovenská ornitologická spoločnosť je další nevládní organizací na Slovensku. Hlavním posláním tohoto občanského sdružení je ochrana a výzkum přírody. Jedná se především

o volně žijící ptactvo a jeho biotopy. Slovenská ornitologická spoločnosť zastupuje Slovensko v některých mezinárodních organizacích – BirdLife International, Euring nebo Association of European Rarities Committees. [27]

4.12 Analýza možností zajištění zdrojů pro provoz a rozvoj záchranných stanic

V roce 2018 přesáhly podle NSZS roční provozní výdaje sdružených stanic 61 milionů korun. Ještě v roce 2015 to přitom bylo o 20 milionů méně. Průměrné výdaje na péči o jednoho živočicha jsou zhruba 2 750 korun. Provozní výdaje jednotlivých členských stanic se přitom pohybují od 250 tisíc do 3,3 milionu korun ročně a závisí na velikosti území, které stanice zabezpečuje, jejím vybavení a především na množství zajišťovaných činnostech, a tedy i na počtu zaměstnanců/dobrovolníků pracujících ve stanici. Z dat roku 2017 a 2018 dále vyplývá, že zdroje záchranných stanic od krajů a států činí v obou případech 28 %, obce a města se podílí z 11 %. Dary a sponzoring představují 12 %, stejně jako příjmy z jiných aktivit provozovatelů stanic. [28]

Příjmy z prodeje a jiných činností stanic pak činí 9 % zdrojů. Český svaz ochránců přírody získal v roce 2017 pro záchranné stanice Národní sítě dotaci necelých 12 milionů Kč z Programu péče o krajinu Ministerstva životního prostředí a dotaci 4,5 milionu Kč od Ministerstva zemědělství. Přerozdělené prostředky činily asi ¼ nákladů potřebných na kvalitní činnost záchranných stanic. Dalšími zdroji, které ČSOP využívá na podporu činnosti stanic sítě, jsou veřejná sbírka Zvíře v nouzi (cca 1 milion Kč ročně). Dále díky miliónové podpoře od Lesů ČR, s.p., proběhly v devíti záchranných stanicích rekonstrukce či dostavby chovatelských a provozních objektů. Velmi významným zdrojem investic pro záchranné stanice je Operační program Životní prostředí, osa 6.2, z něhož zatím investiční prostředky čerpalo 14 stanic. Bohužel z administrativního hlediska jde o velmi složitý proces, a proto není příliš pravděpodobné, že by tento zdroj využili ještě nějakí další personálně „slabší“ provozovatelé stanic Národní sítě. Limitující je rovněž povinná výše kofinancování projektu. [29]

Konkrétně jsou provozní náklady záchranných stanic průměrně následující:

- materiálové náklady včetně krmení 16 %
- transport 10 %
- energie, opravy 14 %
- veterinární služby a další odborné služby 6 %
- osobní náklady 48 %
- ostatní služby 4 %.

Náš stát jako součást Evropské unie aktivně využívá dotační možnosti z evropských fondů a programů. Není to snadná cesta, protože napsání projektů k jednotlivým výzvám je velmi složitý a časově náročný proces. Ovšem je to jedna z možností, jak získat finance. [30]

1. Jednou z těchto možností, jak by si mohly záchranné stanice zajistit další finance je reagovat na konkrétní výzvy v programech, které vypisují fondy Evropského hospodářského prostoru a Norska, nyní pro období let 2014-2021. Pro vysvětlení – jedná se konkrétně o státy Island, Lichtenštejnsko a Norsko, které se snaží finančně pomoci a snižovat ekonomické a sociální rozdíly v Evropském hospodářském prostoru (EHP) a dále chtějí posílit spolupráci s 15 evropskými státy. Příjemci finanční podpory jsou země střední, východní a jižní Evropy. Od roku 2004 podpořily Fondy EHP a Norska v České republice přes 1 000 zajímavých projektů za více než 6 mld. Kč. Aktuálně je Česká republika pátým největším příjemcem. Česká republika v tomto období obdrží 184,5 milionů EUR (cca 5 miliard Kč). Podporu získají projekty zaměřené především na ochranu životního prostředí, kulturního dědictví, veřejného zdraví, vzdělávání a spolupráci. [31]

Pro účely záchranných stanic by bylo vhodné vytvořit projekty na následující výzvy:

a/ Implementace přírodě blízkých opatření pro zvýšení biodiverzity v ekosystémech mimo zvláště chráněná území.

b/ Implementace opatření na ochranu ohrožených druhů rostlin a živočichů (zejména uvedených na seznamech Červených knih ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů).

2. Ministerstvo životního prostředí nabízí finanční pomoc v Programu péče o krajinu, který se dělí na 3 podprogramy, z nichž by se pro pomoc záchranných stanic nejvíce hodil podprogram C, který se zaměřuje na péči o zraněné a handicapované živočichy za účelem jejich návratu do přírody, na péči o trvale handicapované živočichy, kteří jsou určeni k odchovným nebo osvětovým účelům, i na samotnou osvětovou činnost. Tento záchranný program pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů (viz vyhláška č. 395/1992 Sb., v platném znění) má za úkol vytvořit speciální péči pro populace druhů živočichů, které by vedly ke snížení stupně jejich ohrožení (§ 52 ZOPK). Nejsou tedy jen záchranným nebo umělým odchováváním jedinců a následným vypouštěním do volné přírody.

Kromě záchranných programů ve vlastním slova smyslu jsou v souladu s aktuálními potřebami i trendy v ochraně přírody připravovány tzv. programy péče, které se zaměřují na druhy ohrožené nižší měrou, avšak s existujícím rizikem změny tohoto stavu nebo druhy

vyžadující komplexní koordinovaný přístup z důvodu jejich socioekonomického významu nebo dopadů. Do současné doby bylo dosud ministerstvem přijato 9 záchranných programů, například to byly programy pro rysa ostrovida (*Lynx lynx*) (právě tento živočišný druh se nachází v ZS Pasíčka), tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*), perlorodku říční (*Margaritifera margaritifera*) a dalších. [32]

3. Další operační program Ministerstva životního prostředí, který by se mohl využít, má název: *Životní prostředí pro programové období 2014-2020*. Tento program zprostředkovává Státní fond životního prostředí České republiky a Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky. Konkrétně by se jednalo o prioritní osu 4: Ochrana a péče o přírodu a krajinu. Cílem této osy je zvýšit ekologickou stabilitu krajiny. Speciální péče je cílená na podporu vzácných druhů a jejich biotopů, obnovu a tvorbu cenných stanovišť, dále podporuje opatření na záchranu druhů v urbanizovaném aj. antropogenně ovlivněném prostředí a opatření směřující ke zlepšení stavu populací vzácných druhů. [33]

Toto je jen několik příkladů, které by mohly sloužit k získání tolik potřebných financí, je to ale velmi komplikovaná, nelehká cesta.

Statistiky živočichů:

Národní síť záchranných stanic si vede evidenci od roku 2007. Celkem síť za dvacetiletou existenci přijala 213 178 živočichů. 28 druhů volně žijících živočichů a 189 836 jedinců. Největší skupinu tvoří ptáci (234 druhů, 100 569 jedinců), následují savci (70 druhů, 63 847 jedinců), obojživelníci (13 druhů, 23 872 jedinců) a plazi (11 druhů, 1 548 jedinců). /1/ Každoročně jsou nejčastěji přijímanými ptáky poštolky obecné, kterých bylo od roku 2007 13 292. Na dalších místech jsou kos černý a rorýs obecný. Ze savců stanice nejčastěji přijímají ježka západního (15 198 jedinců), netopýra hvízdavého (13 915) a netopýra rezavého (8 738). Souhrnně to znamená, že od roku 2007 NSZS přijala 2 330 kriticky ohrožených, 38 165 silně ohrožených a 36 093 ohrožených zvířat, 22 760 živočichů registrovaných v přílohách Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) a 46 045 jedinců zvěře dle zákona o myslivosti.

V roce 2018 je součástí Národní sítě záchranných stanic 33 subjektů, zahrnující celé území naší republiky. V souhrnném přehledu zvířat evidovaných v rámci Národní sítě bylo zaznamenáno 23 781 volně žijících živočichů. To je o 1 244 zvířat více, než v roce 2017, ale třeba také o 13 289 více než před deseti lety. Více než třetina vloni přijatých zvířat byla

mláďata (ať už ptáků – pěvců, dravců i sov - nebo ježčat, ale i srnčat a malých zajíčků). Obdobný počet zvířat přijali pracovníci stanic se zraněním. Ta jsou téměř bez výjimky způsobovaná činností člověka (zranění dopravou, nárazy do prosklených ploch, popálení na drátech el. vedení, aj.). [28]

Obrovským úspěchem pracovníků stanic je fakt, že více než polovinu přijatých zvířat je možné navracet zpět do přírody i přesto, že mezi pacienty je spousta zvířat, která se do stanic dostanou již pozdě (laicky po domácku nevhodně odchovávaná mláďata, zvířata se starými zlomeninami...), nebo se zraněními neslučitelnými se životem (popálení ptáci od drátů el. vedení, rozsáhlá zranění po střetu s dopravními prostředky aj). Velkou část zvířat tvoří ježci. V loňském roce jich záchranné stanice evidovaly 3 140 kusů. Tento počet představuje pro záchranné stanice náklady spojené s jejich péčí v řádech statisíců korun. Obdobný počet je také přijatých netopýrů různých druhů, kteří vyměnili přirozené úkryty v dutinách stromů či jeskyních za lidská obydlí (půdní prostory, spáry a dutiny panelových domů..).

V roce 2017 bylo přijato celkem 22 537 živočichů, oproti prvnímu roku činnosti (1998) počet vzrostl o 1 686 %. Ještě v roce 2017 se podařilo vypustit zpět do přírody 56 % přijatých zvířat, část pak buď zůstala v léčení do roku 2018, nebo se je vyléčit nepodařilo. 34 % přijatých zvířat přes veškerou péči uhynulo nebo muselo být utraceno. Někteří trvale handicapovaní jedinci zůstali ve stanicích k expozičním účelům a pro potřeby environmentální výchovy. [28]

4.13 Analýza možností zajištění zdrojů ve vztahu k záchranné stanici Pasíčka

Záchranná stanice Pasíčka se snaží získat z mnoha zdrojů finanční prostředky. Samozřejmě pomáhají ministerstva, Pardubický kraj, město Proseč, prostředky se snaží získávat z projektů a výzev Evropských fondů a dalších podobných evropských projektů. Nicméně sami se snaží svými aktivitami získat co nejvíce prostředků k udržitelnosti a dalšímu rozvoji stanice.

Základní aktivity k získání finančních prostředků jsou následující:

1. Jednotlivci, firmy nebo například školy a další subjekty se mohou stát:

a/ partnerem - což znamená, že dlouhodobě přispíváte částkou nad 10 000 Kč na péči o zvířecí pacienty a provoz zařízení. Za to obdržíte dekret s poděkováním. V expozici stanice bude umístěn informační panel a bude zveřejněna informace o vás na webových stránkách stanice.

b/ sponzorem - tím se stáváte, pokud přispějete jednorázově částkou nad 5 000 Kč. Za to dostanete smlouvu a poděkování. V expozici bude umístěna informační tabulka o daru a na webových stránkách informace o podpoře.

c/ dárcem - můžete libovolně přispívat i jen drobnou částkou na činnost zařízení a jestliže projevíte zájem, bude informace umístěna na webové stránky.

d/ adoptivním rodičem - můžete se také stát adoptivním rodičem a přispívat na péči o jednotlivá zvířata. Jejich seznam naleznete na www.pasicka.cz – Adopce zvířat. Obdržíte adopční listinu a v expozici budete zařazeni mezi adopční rodiče.

Adopce Vámi vybraného trvale handicapovaného živočicha bude spočívat ve finančním příspěvku, který je určen na veterinární péči, stravu, opravy voliér apod. Adopce zvířete se počítá na období jednoho roku a není závazkem v adopci pokračovat i v dalších letech. Ceny na jednotlivá zvířata jsou symbolické z důvodu dostupnosti i menších kolektivů.

2. Můžete darovat

Každodenní krmiva pro zvířata žijící ve stanici a drobný nepoužívanější materiál. Na internetových stránkách záchranné stanice najdete seznam krmiva pro jednotlivá zvířata. Např. pro veverky, pávy, hrdličky, labutě apod. je možno zakoupit a darovat: slunečnici, kukuřici, ječmen, oves, pšenici, těstoviny, rýže, luštěniny, vaječné krmné směsi, ovesné vločky, čerstvé ovoce, sušené ovoce, ořechy, proso.

Příkladem spotřebního materiálu a vybavení do voliér jsou provazy, krmné misky (plastové, nerezové, keramické různým rozměrů), koupadla pro sovy a pěvce (plastová miska pod květináč o průměru min. 35 cm, maskáčové sítě, plastové rohože (imitace trávy) apod.

3. Veřejná sbírka „Zvíře v nouzi“

Pacientům ve stanici můžete k návratu do volné přírody pomoci i Vy, a to prostřednictvím veřejné sbírky „Zvíře v nouzi“. Zasláním jedné dárcovské SMS zprávy ve tvaru DMS ZVIREVNOUZI PASICKA na telefonní číslo 87 777 přispíváte částkou 27 Kč. Cena DMS je 30 Kč.

4. Přispět můžete též převodem finančních prostředků na účet, nebo složenkou

Číslo účtu je na internetových stránkách nebo vám ho rádi sdělí pracovníci telefonicky nebo e-mailem.

5. Dalším zdrojem příjmů pro záchrannou stanici jsou vzdělávací programy

Pracovníci ZS nabízejí mateřským a základním školám vzdělávací a zážitkové programy v termínech nejčastěji od ledna do dubna, po dohodě i v dalších měsících. Školy platí za žáky určité obnosy, které slouží k financování potřeb záchranné stanice. Pro příklad uvádím zkrácenou nabídku programů pro základní školy.

a/ programy probíhající přímo v záchranné stanici:

Prohlídka expozice: Prohlídka expozice s výkladem o trvale postižených zvířatech naší fauny (dravci, sovy a drobní savci jako je např. liška, rys, prase divoké apod.). Prohlídka trvá asi 60 minut a cena za žáka je 25 Kč.

Hlasy zvířat: Prohlídka expozice s výkladem o trvale postižených zvířatech naší fauny. V učebně si žáci poslechnou hlasy zvířat z volné přírody. Součástí je soutěžní hra. Program trvá dvě vyučovací hodiny a cena za žáka je 45 Kč.

Cestou - necestou: Poukázání na nejproblematictější body naší fauny a flóry. Žáci jsou rozděleny na týmy a pohybují se v obřím „člověče, nezlob se“. Výherní tým dostává drobnou odměnu. Program trvá dvě vyučovací hodiny a cena za žáka je 50 Kč.

Pasíčka - Brána do pravěku: Hlavní částí je přednáška o zkamenělinách. Dále následuje hra na paleontologa (kostra v životní velikosti Iguanodona). Žáci si zde mohou zakoupit různé zkameněliny, horniny či pouze opracovaný kámen na památku. Dále si žáci mohou vyzkoušet vyrábět odlitky (amoniti anebo žraločího zubu - žáci si odlitek odnáší domů). Na závěr se promítá dokument o geologii. Cena za kompletní tří hodinový program je 80 Kč na žáka.

b/ programy probíhající ve školách:

Jak zimují ježci - zahrnuje hlavně, co potřebují ježci před zimou, jak zimují, jak jim můžeme pomoci apod. Výroba vlastního ježečka (vystřihování, lepení, práce s ovčí vlnou). Program trvá asi 60 minut a cena za žáka je 40, Kč.

Kam zpěváčkům na zimu připravíme obživu? - přednáška o instalaci krmítek na zimu a o správném příkrmování. V rámci programu dostane každá škola své vlastní krmítko. Program trvá asi 60 minut a cena za žáka je 40 Kč.

Ochrana velkých šelem - tento program je zaměřen na vlka obecného, medvěda hnědého a rysa ostrovida. Součástí je soutěžní hra. Program trvá asi 60 minut a cena za žáka je 25 Kč.

Těžký život raka - tento výukový program se zabývá problematikou raků v naší přírodě jako jsou např. terénní úpravy na řekách, vypouštění odpadů do vod, záludná nemoc „račí mor“ apod. Součástí je vyrábění raka z keramické hlíny, kterého si žáci nechávají. Program trvá asi jednu a půl hodiny a cena za žáka je 40 Kč.

Zdroje pro provoz záchranné stanice Pasička:

MAS Litomyšlsko: MAS Litomyšlsko, o.p.s., je velmi aktivní místní akční skupinou. Velmi aktivně podporuje region a jeho rozvoj. Pro záchrannou stanici Pasička se již v minulosti velmi záslužně aktivně realizovalo v nápomoci ve finanční stránce za pomoci různých projektů.

Hlavními programy této skupiny jsou:

- Dotace pro regionální žadatele - realizace Strategie komunitně vedeného rozvoje území MAS Litomyšlsko o.p.s. 2014-2020
- Projekty podporující rozvoj regionu (cestovní ruch, vzdělávání, propagace, kultura...).
- Informační servis a poradenství v oblasti dotací, legislativy, veřejných zakázek apod.

Kontakty: MAS Litomyšlsko o.p.s., Borská 125, 539 44 Proseč

Webové stránky: <http://59763.w63.wedos.ws/domains/mas-lit.cz/>

Pardubický kraj: Pardubický kraj zajišťuje záchranné stanici Pasička mnohé dotační programy pro jejich finanční stabilitu. Záchranná stanice Pasička je záchrannou stanicí živočichů pro Pardubický kraj. Nynější hejtman Pardubického kraje JUDr. Martin Netolický, Ph.D. poskytl v minulosti záchranné stanici Pasička několik dotací (viz. příloha) a v blízké budoucnosti záchranné stanici Pasička to bude pokračovat.

Kontakty: Krajský úřad Pardubického kraje, Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice

Webové stránky: <https://www.pardubickykraj.cz/>

Ministerstvo zemědělství, životního prostředí: Ministerstva jsou nedílnou součástí pro finanční chod záchranné stanice Pasička. Podpora evropských fondů/dotací je nespočetná. Pod záštitou ministerstev se záchranná stanice může realizovat v projektech rozvoje venkova, v programu péče o krajinu a mnoha dalších. Mnohé operační programy pomáhají finanční stabilitě a rozvoj v oblasti péče o handikepovaná zvířata.

Kontakty: Ministerstvo zemědělství: Těšnov 65/17, Praha 1, 110 00, Ministerstvo pro životní prostředí: Vršovická 1442/65, Praha 10, 100 10

Webové stránky: www.eagri.cz, www.mzp.cz

Český svaz ochránců přírody: ČSOP a jeho aktivní zájem o ochranu přírody a krajiny je nejvyšším posláním tohoto spolku, ekologická výchova, snaha udržitelného, smysluplného rozvoje našeho okolí. Díky řadě projektů se snaží zachovávat naše přírodní bohatství, snaží se vnášet osvětu dětem, mládeži, ale i dospělým. ČSOP tvoří tisíce lidí od odborníků až po zapálené laické dobrovolníky, kterým naše okolí není jedno a vědí, že je nutné se o něj starat, ať už se jedná o faunu či flóru. Již několik projektů se týkalo územní a zájmové složky ČSOP záchranné stanici Pasíčka a nadále tomu tak bude i v budoucnosti.

Kontakty: Michelská 48/5, Praha 4, 140 00

Webové stránky: <http://www.csop.cz>

Nadace ČEZ: V prvním pololetí roku 2007 schválila nadace ČEZ 5,5 milionu korun na veřejně prospěšné projekty ve východočeském regionu. Částku si mezi sebe rozdělilo 22 úspěšných projektů. Jedním z nich byla záchranná stanice Pasíčka. Záchranná stanice Pasíčka částku použila na nutnou rekonstrukci objektu a výstavbu nových voliér. Další důležitou spoluprací byl grant „Zelná úsporám“, kde 1 milion korun, který záchranná stanice získala od nadace ČEZ, putoval na nákup automobilu pro svoz zraněné zvěře. Již nyní je další budoucí spolupráce v jednání.

Kontakty: Duhová 1531/3, Praha 4, 140 53

Webové stránky: <http://www.nadacecez.cz>

5 PRAKTICKÁ ČÁST

5.1 Principy udržitelného rozvoje

Princip udržitelnosti nám připomíná, že rozvoj společnosti ovlivňují fyzické limity planety a krajiny. Většina přírodních zdrojů je konečná, jejich nadměrné čerpání proto může naši společnost poškodit a je v podstatě rozvojem na dluh. Musíme akceptovat, že člověk je součástí přírody; soustředit se však na lidi a jejich potřeby. Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, říká, že „udržitelný rozvoj je takovým rozvojem, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost naplňovat je i generacím budoucím, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ Níže uvedené principy se promítají do všech klíčových oblastí a představují možné praktické způsoby jejich naplňování. [34]

1. Udržitelný rozvoj je komplexní a dynamický systém.
2. Zachovávejme a podporujme rozmanitost.
3. Respektujme základní lidská práva.
4. Participujme, diskutujme, buďme transparentní a hledejme nenásilná řešení konfliktů.
5. Učme se.
6. Mysleme globálně a dlouhodobě.

5.2 Nástroje implementace z implementačního plánu

Úspěšnou implementaci podmiňuje také používání vzájemně provázaných nástrojů. Vhodně nastavený mix nástrojů povede k dosažení jejich cílů. Pro lepší představu je zde uvedena indikativní typologie nástrojů:

- *strategické/plánovací/projektové* (pro podporu udržitelného rozvoje národních, regionálních a lokálních strategií, rozbor udržitelného rozvoje, identifikace strategických projektů apod.),
- *finanční a ekonomické* (veřejné rozpočty, daňové nástroje),
- *vzdělávací* (školský systém, systém celoživ. vzdělávání, vzdělávání veřejné správy),
- *výzkumné* (orientace programů pro základní a aplikovaný výzkum, inovace),
- *technologické* (aplikace revolučních technologií a nových materiálů),
- *legislativní* (proces aktualizace a tvorby národní legislativy, vazba na kontrolní mechanismy a organizační složky),

- *osvětové* (dobrovolnictví, informační kampaně, tematické weby). [34]

Záchranná stanice se musí této problematice také věnovat. Udržitelnost a ohleduplnost je nutnou součástí fungování záchranné stanice. Viz níže je uveden projekt, do kterého se záchranná stanice zapojila a snaží se již těm nejmenším dětem a žákům základních škol vštípit myšlenku a osvětu, že udržitelnost je nedílnou součástí našeho života a každý jedinec by se měl snažit co nejvíce dbát na ohleduplnost vůči naší zemi.

5.3 Projekt OP VK CZ.1.07/1.1.03/03.0034

Projekt „Rozvoj environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v záchranné stanici Pasíčka“ je spolufinancován z Evropského sociálního fondu (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost – OP VK) a státního rozpočtu České republiky.

Cíle projektu, stručný popis projektu

Hlavním cílem projektu je rozšíření nabídky a zlepšení kvality vzdělávání v environmentální oblasti v Pardubickém kraji. Realizace projektu umožní rozvoj znalostí, schopností a dovedností žáků ve vzdělávání pro udržitelný rozvoj s důrazem na environmentální oblast. Realizace projektu dále přispěje k posílení vztahu cílové skupiny k živé přírodě formou přímého kontaktu, k prohloubení znalostí cílové skupiny v problematice poraněných živočichů a možností první pomoci, v problematice odpadů a jejich vlivu na přírodu a přirozené prostředí zvířat, nebo k podpoře aktivního využívání ICT při vzdělávání.

Cílů projektu bude dosaženo realizací vzdělávacích programů pro žáky základních škol v Pardubickém kraji. Vzdělávací programy, realizované v rámci projektu, mají doplnit a rozšířit informace získané v rámci běžné školní výuky a doplnit metodické informace učitelům škol využitelné pro další výuku.

Okruhy vzdělávacích programů:

- *Žijí tu také*
- *Děti a nebezpečí odpadů*
- *Fauna Pardubického kraje*
- *Ochrana obojživelníků*
- *Ochrana netopýrů*
- *Živá zahrada*

Vzdělávací programy jsou připraveny ve dvou úrovních, pro žáky 1. stupně ZŠ a pro žáky 2. stupně ZŠ. Pro každou skupinu dětí bude připraven dopolední a odpolední program sestavený ze vzdělávacích programů. Základem bude program „Žijí tu také“, který absolvují všichni účastníci v dopoledních hodinách. Volba vzdělávacího programu na odpoledne bude na výběru každého zúčastněného kolektivu, k dispozici bude vždy jeden z pěti dalších vytvořených vzdělávacích programů.

Každý vzdělávací program bude trvat cca 3 hodiny a bude rozdělen na část praktickou, která bude zahrnovat exkurzi v terénu a soutěž, a část teoretickou s přednáškou, promítáním, prací s počítačem a vědomostním počítačovým testem. Žáci se tak přirozeně a zábavnou formou seznámí s přednášenou látkou. Pro účastníky vzdělávání jsou k dispozici odborní lektoři a výukové a metodické materiály (vzdělávací PC program, skládačka se stručným popisem probíraného tématu ke každému vzdělávacímu programu, venkovní pexeso, metodický materiál pro pedagogické pracovníky, PC prezentace vzdělávacích programů, propagační předměty). Vzdělávání je bezplatné, Záchraná stanice Pasíčka zajistí také úhradu autobusové dopravy.

Žijí tu také

V rámci tohoto programu budou účastníci seznámeni se zástupci fauny vyskytujícími se běžně ve volné přírodě, v zahradě nebo okolo lidských sídlišť a obydlí. Pro vlastní seznámení bude využita expoziční část areálu záchrané stanice a ekocentra Pasíčka. V ní jsou umístěni trvale handicapovaní jedinci naší fauny, kteří se díky svým zraněním nemohou vrátit zpět do přírody. Zde odborný pracovník poskytne informace o jednotlivých druzích, jejich biotopech, způsobu života, způsobech jejich zraňování a jejich ochraně. Dále budou účastníci seznámeni s možnostmi pomoci těmto živočichům v přírodě (výroba a rozvěšení budek, ochrana před nárazy, instalace odsedávek v zimním období). Samostatnou částí programu bude seznámení s problémem pomoci poraněným zvířatům ve volné přírodě. V rámci této části se účastníci vzdělávání dozví, co je poraněné, oslabené či opuštěné zvíře (od zdravých srnčat, která lidi často zbytečně seberou māmě, až po dravce se zlomeným křídlem), na které sahat či nesahtat, způsoby odchyty při nález, poskytnutí první pomoci, jak ho umístit než se zajistí odborná pomoc apod.

Fauna Pardubického kraje

V tomto vzdělávacím programu bude rozšířen předchozí vzdělávací program. Účastníci se seznámí se všemi zajímavými druhy zvířat, které se mohou vyskytovat na území

Pardubického kraje, pomocí projekce, prezentace a PC programu uvidí účastníci vzdělávání obrázky zvířat, seznámí se s chováním zvířat, možným výskytem, dozví se zajímavosti o jednotlivých druzích apod.

Děti a nebezpečí odpadů

Kurz bude v teoretické části zaměřen na problematiku nakládání s odpady, na ochranu životního prostředí v oblasti odpadů, na problematiku odpadů ve vztahu ke zvířatům a na třídění a správné nakládání s odpady. V praktické části proběhne naučná hra o potřebě mít přírodu bez odpadků. Děti se zaměří i na třídění odpadu a jeho následné zpracování. Součástí programu bude také exkurze na ČOV Proseč, kde se žáci seznámí s tímto zařízením a poslechnou si vyprávění o vodě, vodním hospodářství a jaké nebezpečí mohou odpady znamenat pro vodní toky, plochy a živočichy.

Ochrana obojživelníků

Do tohoto programu budou zapracovány dva výukové programy se zaměřením na ochranu obojživelníků na území Pardubického kraje. Hlavním cílem programu bude seznámení a zapojení veřejnosti do ochrany obojživelníků vyskytujících se na území kraje. Vlastní program bude rozdělen na dvě kategorie, a to na program pro mladší děti a na program pro starší děti. Část pro mladší děti bude zpracována zábavnou formou s dvěma druhy obojživelníků a děti se budou moci seznámit s jejich celoročním životem, a to od přečkání zimy, přes tah k rozmnožišti, kladení vajec, vývoje mláďat, až po návrat zpět na zimoviště. V rámci tohoto ročního cyklu budou děti seznamovány s překážkami, kterým musí zvířata čelit, a dále budou seznamovány s tím, jak mohou obojživelníkům pomoci (čištění drobných vodních ploch, budování nových, ochrana při tahu přes komunikaci a další). Druhá část pro starší děti bude vycházet ze seznámení s druhy obojživelníků vyskytujících se na území kraje, jejich rozdělení na ocasaté a bezocasé. Dále budou seznámeny s životním cyklem obojživelníků, biotopy jednotlivých druhů, způsoby ohrožení a ničení rozmnožišť. Další část bude věnována praktické ochraně živočichů, a to seznámením s budovanými náhradními či umělými rozmnožišti, ochranou biotopů jednotlivých druhů a ochranou migrujících druhů obojživelníků.

Ochrana netopýrů

Vlastní program bude zaměřen na ochranu netopýrů vyskytujících se v Pardubickém kraji. Posláním programu je seznámení účastníků vzdělávání s těmito živočichy a s jejich ochranou. Program bude rozdělen na dvě části, a to pro mladší děti a pro starší děti. Program

pro mladší děti bude zpracován formou hry, kdy se seznámí s jedním druhem netopýra, a ten je provede rokem svého života, a to od přečkání zimy v zimovišti, přes jarní přelet, reprodukci, letní život v kolonii na půdě, přes získávání potravy, až po návrat na zimoviště, snížení teploty a krevního oběhu a upadnutí do zimního spánku „hibernace“. Program pro starší děti bude založen na odbornější stránce, účastníci se zde seznámí s výskytem druhů na území Pardubického kraje, jejich rozdělením na visící druhy a štěrbinové druhy, jejich potravou, životním cyklem včetně reprodukce.

Dále budou děti seznámeny s možnostmi jejich ochrany, a to zejména v rámci rekonstrukcí starých objektů s ohledem na netopýry (upravené střešní krytiny pro vstup netopýrů do půdních prostor, ochrana prostor v panelových domech s výskytem netopýrů a další).

Živá zahrada

Předmětem tohoto programu je seznámení se se zvířaty v okolí našeho bydliště a vytvoření podmínek pro kvalitní spoluzití s člověkem. V rámci tohoto programu budou účastníci seznámeni se zvířaty v našem blízkém okolí, se kterými se denně setkáváme. Program bude zaměřen na praktické rady, jak těmto zvířátkům vytvořit či zlepšit podmínky pro život (ptačí budky, ježčí budky, tůňky na zahradě a podobně).

5.4 Kvalitativní výzkum – dotazník s návštěvníky záchranné stanice Pasíčka

5.4.1 O výzkumu

Kvalitativní výzkum byl prováděn aktivní formou za pomoci jednoduchého a srozumitelného dotazníku. Respondenti odpovídali na krátké otázky, které jim byly předloženy v záchranné stanici, během jejich návštěvy. Respondentů, kteří se účastnili tohoto dotazníku bylo 130.

5.4.2 Otázky obsažené v dotazníku

1. Znáte nějakou jinou záchrannou stanici pro volně žijící zvířata?
2. Je to Vaše první návštěva záchranné stanice Pasíčka?
3. Navštěvujete webové stránky záchranné stanice Pasíčka?
4. Využili byste možnost ukázky záchranné stanice Pasíčka s odborným výkladem?

5. Myslíte si, že je potřeba pomáhat záchranné stanici ?
6. Kdo je podle Vás zřizovatelem záchranné stanice Pasíčka?
 - obec
 - kraj
 - Český svaz ochránců přírody
 - jiné
7. Jaký je podle Vás hlavní finanční příjem záchranné stanice Pasíčka?
 - dotace/fondy
 - příspěvky
 - dary/adopce
8. Znáte možnost adopce zvířete?
9. Pomáháte nějakým způsobem fyzicky záchranné stanici Pasíčka?
10. Pomáháte nějakým způsobem finančně záchranné stanici Pasíčka?
11. Pokud pomáháte finanční formou – jak?
 - adopce zvířat
 - nákup krmiva/léků
 - příspěvky/dary
 - jiná forma
12. Víte o možnosti odepsat si sponzorský dar z daní?
13. Využili jste někdy kontaktu záchranné stanice?
14. Pokud ano – proč?
 - odchyt zraněné zvěře
 - informace

15. Zaznamenali jste zmínku o záchranné stanici Pasíčka?

- noviny
- časopisy
- TV
- rozhlas
- internet
- jiné

16. Váš věk?

- 18 – 30 let
- 30 – 60 let
- 60+

17. Vaše pohlaví?

- žena
- muž

5.4.3 Výsledky výzkumu

Vyhodnocené otázky jsou následně zpracovány pomocí výšečových grafů a jednotlivých připomínek ke grafům.

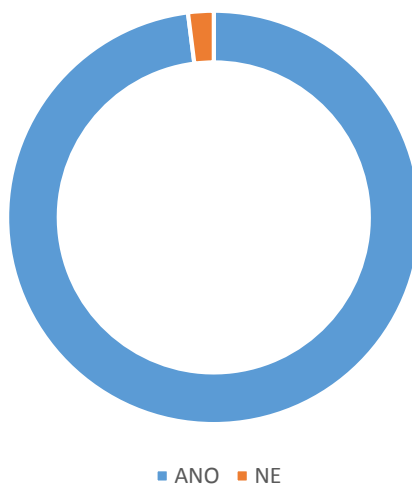
Dotazník vypracovala: Petra Čermáková

Dotazník zpracovala: Petra Čermáková

Dne: 18.8.2018

1.9.2018

1. Znáte nějakou jinou záchrannou stanici pro volně žijící zvířata?

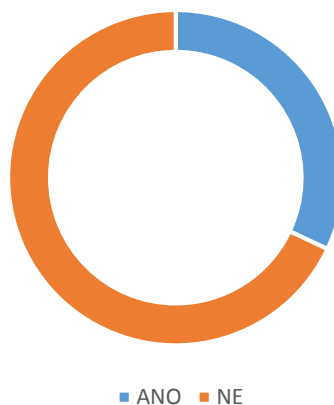

Graf 1 Otázka číslo 1 - dotazník

Zdroj: vlastní

98 % respondentů jinou záchrannou stanici než Pasíčka zná, pouhá 2 % respondentů jinou záchrannou stanici nezná.

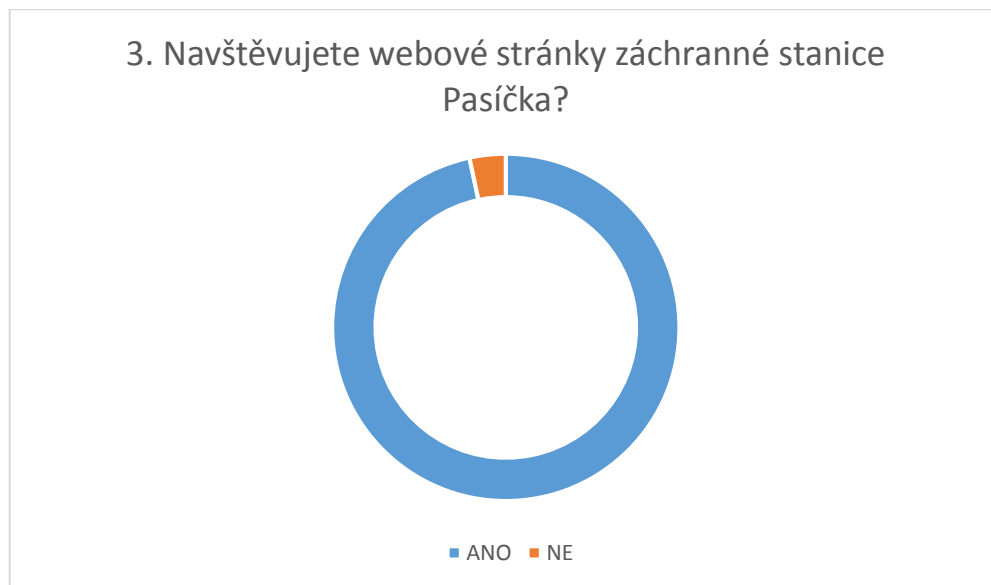
2. Je to Vaše první návštěva záchranné stanice Pasíčka?

Graf 2 Otázka číslo 2 - dotazník

Zdroj: vlastní

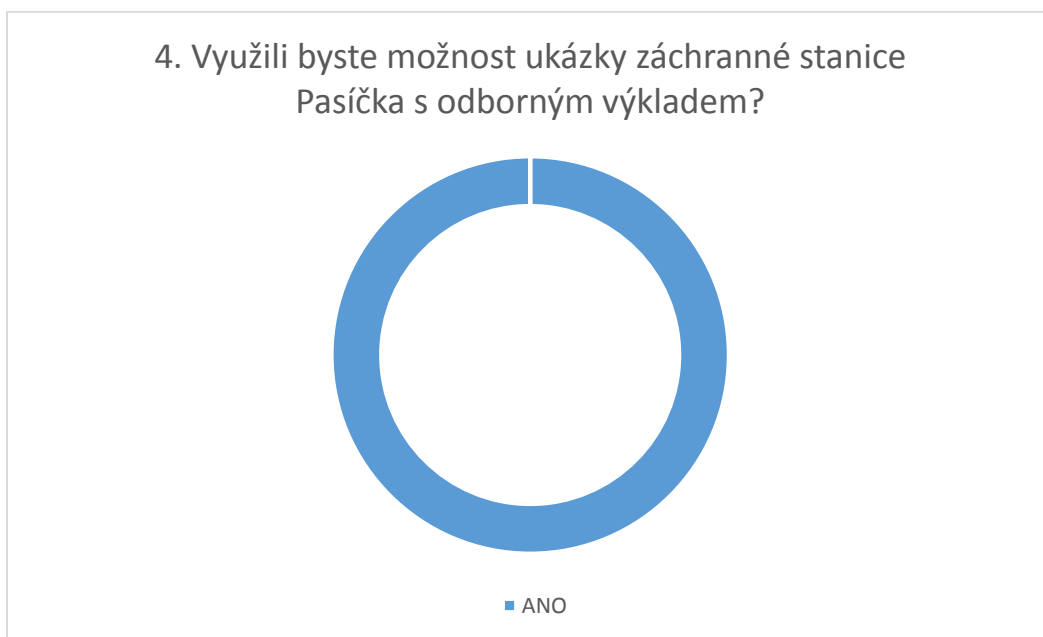
Pro 32 % respondentů je tato návštěva návštěvou první, ale většina dotazovaných a to 68 % již záchrannou stanici Pasíčka navštívili.

Graf 3 Otázka číslo 3 - dotazník

Zdroj: vlastní

92 % respondentů webové stránky záchranné stanice Pasíčka navštívili. Pouhých 8 % nikoli.

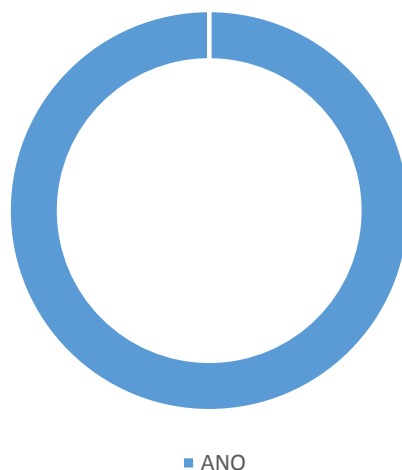

Graf 4 Otázka číslo 4 - dotazník

Zdroj: vlastní

100 % respondentů by bylo pro tuto možnost.

5. Myslíte si, že je potřeba pomáhat záchranné stanici?

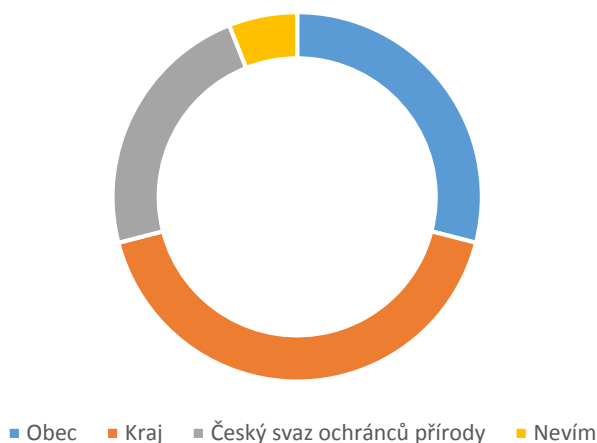

Graf 5 Otázka číslo 5 - dotazník

Zdroj: vlastní

100 % respondentů si myslí, že pomoc je potřeba.

6. Kdo je podle Vás zřizovatelem záchranné stanice Pasička?

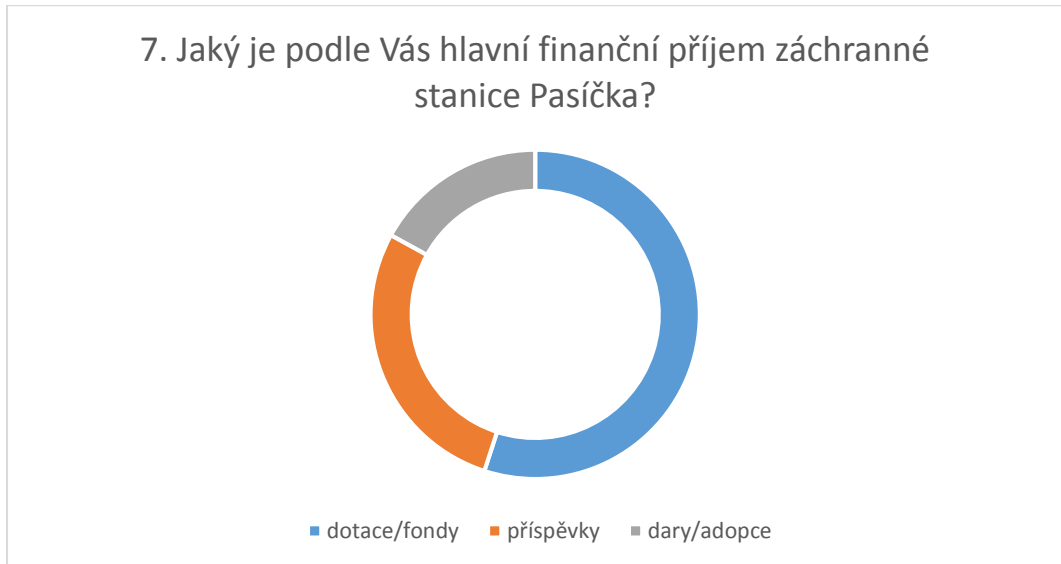

Graf 6 Otázka číslo 6 - dotazník

Zdroj: vlastní

42 % respondentů si myslí, že zřizovatelem záchranné stanice Pasička je Pardubický kraj. Poté s 29 % následuje obec Proseč a s 23 % Český svaz ochránců přírody. Pouhých 6 % respondentů neví, kdo je zřizovatelem záchranné stanice Pasička.

7. Jaký je podle Vás hlavní finanční příjem záchranné stanice Pasička?

Graf 7 Otázka číslo 7 - dotazník

Zdroj: vlastní

55 % respondentů si myslí, že hlavním příjmem jsou dotace či fondy, které poskytují ministerstva nebo EU, 28 % je názoru, že nejvyšší příjem pochází od příspěvků či sponzorů a 17 % respondentů je názoru, že z darů či adopcí zvířat.

8. Znáte možnost adopce zvířete?

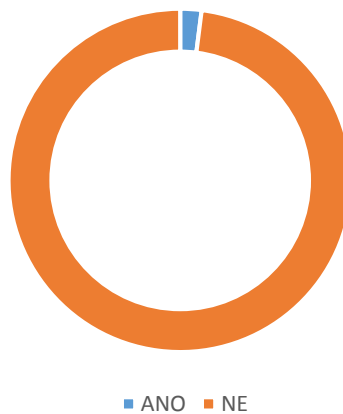

Graf 8 Otázka číslo 8 - dotazník

Zdroj: vlastní

95 % respondentů má pojem o tom, co znamená adoptování zvířat. Pouhých 5 % nikoli.

9. Pomáháte nějakým způsobem fyzicky záchranné stanici Pasíčka?

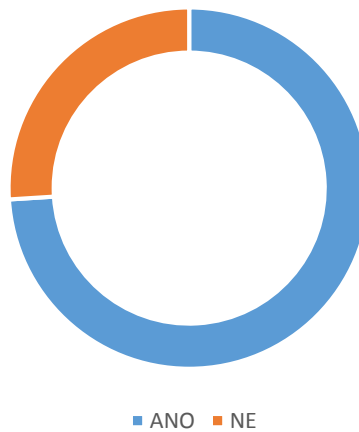

Graf 9 Otázka číslo 9 - dotazník

Zdroj: vlastní

98 % respondentů nijak záchranné stanici Pasíčka nepomáhá. Pouhá 2 % se aktivně účastní pomoci.

10. Pomáháte nějakým způsobem finančně záchranné stanici Pasíčka?

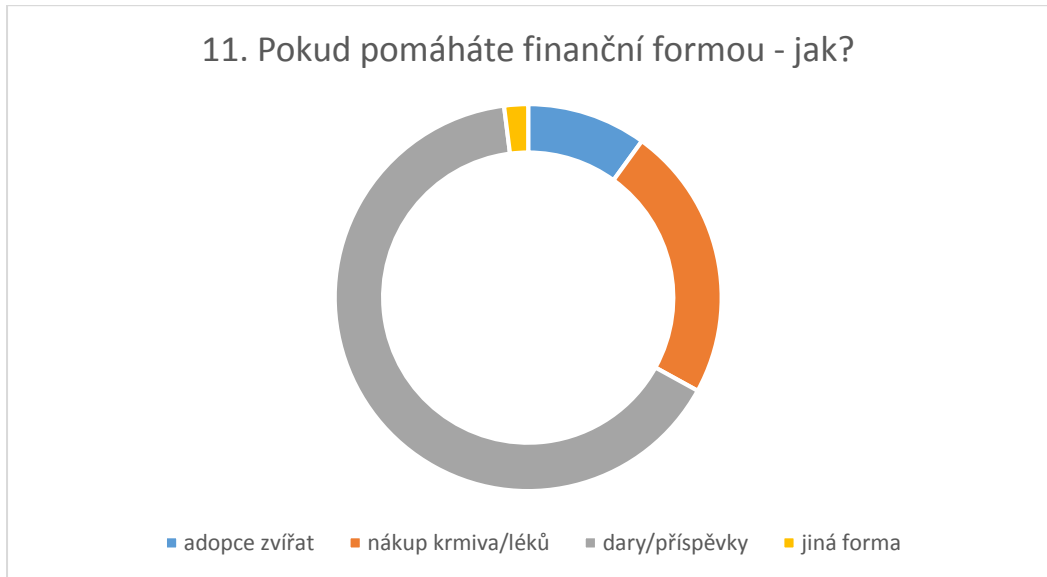

Graf 10 Otázka číslo 10 - dotazník

Zdroj: vlastní

74 % respondentů pomáhá finančně záchranné stanici. 26 % nikoli.

11. Pokud pomáháte finanční formou - jak?

Graf 11 Otázka číslo 11 - dotazník

Zdroj: vlastní

Největší podíl zaujímají finanční dary a příspěvky a to 65 %, nákupem krmiv a potřebných léků či hygieny pomáhá 23 % dotázaných, adopci zvířat má 10 % dotázaných respondentů a 2 % pomáhají jinou finanční formou.

12. Víte o možnosti odepsat si sponzorský dar z daní?

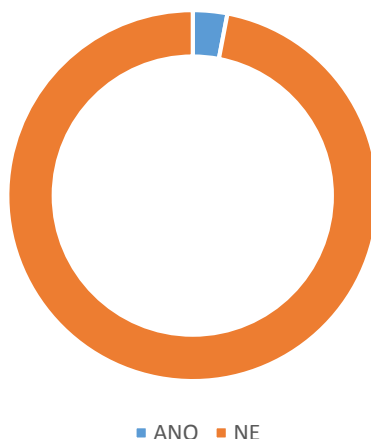

Graf 12 Otázka číslo 12 - dotazník

Zdroj: vlastní

63 % respondentů tuto pozitivní daňovou úlevu zná. 37 % neví o této úlevě.

13. Využili jste někdy kontaktu záchranné stanice?

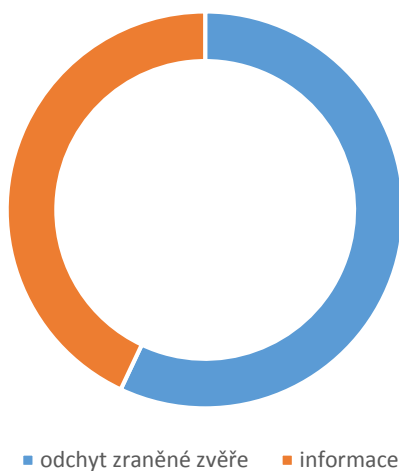

Graf 13 Otázka číslo 13 - dotazník

Zdroj: vlastní

97 % respondentů nikdy nepotřebovalo kontaktovat záchranou stanici. Pouhá 3 % ano.

14. Pokud ano - proč?

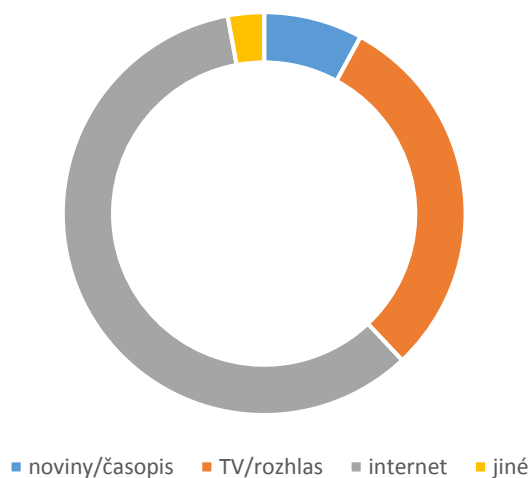

Graf 14 Otázka číslo 14 - dotazník

Zdroj: vlastní

57 % respondentů, kteří kontaktovali záchranou stanici, potřebovali pomoc či zásah odborníků při tísňové nouzi, do které se dostalo některé zvíře. 43 % potřebovalo pouze informace.

15. Zaznamenali jste zmínku o záchrané stanici Pasíčka?

Graf 15 Otázka číslo 15 - dotazník

Zdroj: vlastní

61 % respondentů slyšelo o záchrané stanici díky internetu, 31 % v televizi či rozhlasu, 5 % za pomoci novin či časopisů a 3 % jinou nespécifikovanou formou.

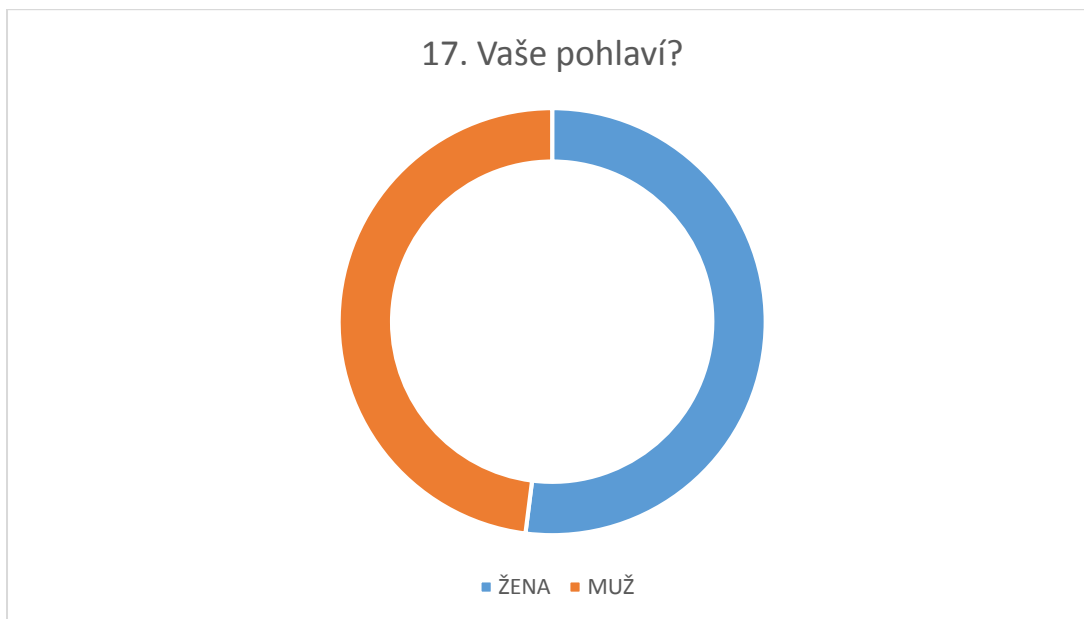
16. Váš věk?

Graf 16 Otázka číslo 16 - dotazník

Zdroj: vlastní

Největší věkové zastoupení, a to střední věk mezi 30 - 60 lety, měl podíl 54 %, mezi 18 - 30 byl podíl respondentů 26 % a věková kategorie 60 + odpovídala ve 20 %.

Graf 17 Otázka číslo 17 - dotazník

Zdroj: vlastní

V dny tvoření dotazníku bylo v záchranné stanici většina žen a to 52 %, 48% bylo mužů.

5.4.4 Shrnutí výzkumu

Výzkum probíhal za pomoci předložených dotazníků v záchranné stanici Pasička. Z výzkumu vyplývá, že většina dotazovaných již záchrannou stanicí Pasička v minulosti navštívila. Skoro všichni dotazovaní znají i jiné záchranné stanice v České republice. Co se týče webových stránek záchranné stanice Pasička, jsou vytvořeny velmi přehledně a srozumitelně. Design webových stránek je opravdu velmi pěkný. A jelikož v dnešní době většina lidí informace hledá přes webové rozhraní, tak většina respondentů webové stránky navštívila, když hledala informace o otevírací době nebo i jiné informace.

Jasná odpověď všech dotazovaných byla v dotazu ohledně odborného výkladu a ukázky záchranné stanice. Návštěvníci by se dozvěděli další zajímavé informace a také by se třeba zvýšila povědomost o adopci či možnosti finanční podpory záchranné stanice. Všichni dotazovaní si také myslí, že je nutná pomoc záchranné stanici. V otázce, která se týkala, kdo je zřizovatelem záchranné stanice, se potvrdila moje dedukce, že návštěvníci nemají pojem o tom, kdo zřizuje záchrannou stanici.

Většina dotazovaných si myslí, že to je Pardubický kraj či obec Proseč. Pouhá jedna čtvrtina správně odpověděla, že zřizovatel záchranné stanice Pasička je ČSOP (Český svaz ochránců přírody). U problematiky financí odpověděla víc jak polovina jednoznačně, že

finanční příjem záchranné stanice pochází z dotací či fondů. Téměř 30 % je názoru, že finanční podpora je od sponzorů nebo z příspěvků. A menšina si myslí, že pomocí adopce a darů od jednotlivých fyzických či právnických osob.

Skoro plný počet dotazovaných zná možnost adopce zvířat a také zabezpečení a možné přilepšení pro zvířata, která už nemají šanci se vrátit zpět do volné přírody. Pod pojmem fyzické pomoci záchranné stanici si můžeme představit pomoc s úklidem kotců, klecí i celého areálu, výstavba a údržba kotců a klecí, sanitace areálu, technických místností, ale i příprava krmiva. Z výzkumu vyplývá, že pouhé minimum dotazovaných tuto pomoc vytváří. Ovšem velmi příjemnou zprávou je, že v otázce týkající se finanční pomoci záchranné stanice 3/4 dotazovaných pomáhá záchranné stanici.

Ti, kteří finančně pomáhají nejvíce, pomáhají díky darům a příspěvkům, další nakupují potřebné krmivo, potraviny a také léky, které jsou v dnešní době velmi drahé. 1/10 dotazovaných má v záchranné stanici adoptované nějaké zvíře a v některých případech i více zvířat, což je velmi kladná zpráva.

Více než polovina ví o možné úlevě z daní, co se týče při odepsání sponzorského daru. Skoro všichni dotazovaní nikdy nepotřebovali použít kontakt záchranné stanice Pasíčka nebo i jiné záchranné stanice v České republice, ti dotazovaní, kteří kontakt využili, ve větší míře potřebovali odbornou pomoc, či volali kvůli odchytu zraněné či zmatené zvěři. Menší polovina potřebovala odborné informace. Přes 60 % se dozvědělo nějaké informace či aktuality o záchranné stanici Pasíčka přes internet, 30 % v televizi či rozhlasu a to většinou ve zpravodajství při reportáži o zvěři. Reklama, která by byla možná například v televizi, je pro záchranou stanici nepřijatelná a to kvůli vysoké finanční náročnosti. Pouze v regionálním vysílání měla v minulosti záchranná stanice Pasíčka upoutávku. Pouhých 5 % získalo informaci v novinách či odborných časopisech. Co se týče věkového rozmezí dotazovaných, největší počet byl mezi 30 - 60 lety, poté následovalo věkové rozmezí mezi 18 - 30 lety. Nejmenší zastoupení bylo ve věku 60+. Ze 130 dotazovaných byla větší polovina žen.

Dotazníkové šetření bylo velmi přínosné pro tvorbu diplomové práce a autorce přineslo velmi zajímavé a důležité poznatky od veřejnosti. Tímto velmi děkuji všem zúčastněným respondentům za jejich ochotu a strávený čas při vyplňování dotazníku. Dotazník obsahoval 17 jednoduchých otázek. Průměrný čas strávený při zpracování dotazníku byl 10 minut. Dotazník byl předložen v srpnu a září roku 2018, kdy v dva zmiňované dny v záchranné stanici probíhaly výukové akce pro děti i dospělé. Návštěvnost v tyto dny byla enormní a ohlasy byly velmi kladné. Vedení záchranné stanice zhodnotilo tyto akce za velmi přínosné

a v následujících letech je bude opakovat. Autorka tímto také děkuje vedení, zaměstnancům a všem pomocným silám v záchranné stanici Pasíčka za ochotu a povolení nechat návštěvníkům vyplňovat dotazník. Všichni respondenti se dotazníkového šetření zúčastnili dobrovolně.

5.5 Případová studie

Článek č. 1 - Orlický deník – autor: Romana Netolická, 20.2.2018

Hedwiga byla nalezena zraněná. Amputace křídla je nutná

Pardubický kraj, Otradov - Sovice sněžní Hedwiga, která svému slovenskému majiteli ulétla v uplynulém týdnu, byla nalezena. Utrpěla však velmi těžké poranění křídla.

Obrázek 6 Zraněná sovice Hedwiga

Zdroj: <https://orlicky.denik.cz/>

Hedwigu našli lidé v zemědělském areálu v Otradově, tedy asi šest kilometrů vzdušnou čarou od místa, kde se ztratila. Sovice byla zesláblá a vyhladovělá. Nálezci ji uložili do velkého vaku od obilí a hned kontaktovali Záchrannou stanici zvířat Pasíčka. „Zpráva o nálezu se šířila rychle, už o něm věděli místní sokolníci i slovenský majitel. Se sovicí jsme u nás nikterak nemanipulovali, byla u nás jen chvíli a potom si ji odvezli,“ říká Milan Oppa ze záchranné stanice. Nešlo přehlédnout, že má Hedwiga vážně poraněné křídlo. „Ano, vypadá to na úraz od elektřiny. Je to nejčastější zranění dravců,“ potvrdil Milan Oppa. Helena Kuchařová, která před týdnem organizovala setkání sokolníků u Hlinska, řekla podrobnosti k současnému zdravotnímu stavu sovice. „Už se po malých dávkách rozkrmila, ale křídlo je bohužel nutné amputovat,“ uvedla. Nyní bude vše odvislé na tom, jak se Hedwiga se ztrátou křídla vyrovná. Pokud nebude odstraněno celé, měla by vyhráno a s handikepem může žít. V opačném případě je tak závažné zdravotní postižení na hranici života a smrti. Vysoké napětí ročně zabije tisíce dravců. Do roku 2024 by měly mít všechny sloupy ochranné kryty. [35]

Článek č. 2 – Česká televize – autor: Drahoslav Ramík, 20.8.2017

Vysoké napětí ročně zabije desítky tisíc ptáků, nařikají ochránci. Zabezpečování stožárů vážne

Kvůli špatně zabezpečenému elektrickému vedení ročně uhynou desítky tisíc ptáků, podle ochránců přírody je současná situace hrozivá. Distributoři elektřiny by měli stožáry vysokého napětí zabezpečit nejpozději do roku 2024 – na většině z nich ale ochrana stále chybí. Firmy už nyní přiznávají, že na všechny sloupy zřejmě nestihnou dát kryty.

Obrázek 7 Stožáry vysokého napětí

Zdroj: <https://www.ceskatelevize.cz/>

„Minimální počet ptáků usmrcených za jeden rok je 117 tisíc. Elektrická vedení jsou stále určitě nejvýznamnějším faktorem ohrožení mnoha druhů,“ řekl ČT Václav Hlaváč, vedoucí odborné skupiny Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK). Nejčastěji umírají dravci, sovy nebo čápi. Záchranné stanice už letos pomohly dvěma stovkám popálených ptáků. Snížit jejich počet mají pomoci bezpečné sloupy. Distribuční společnosti musí podle zákona nainstalovat kryty na všechny sloupy do roku 2024. „Naše společnost zatím zabezpečila 40 % svých sloupů, to je přibližně 190 tisíc sloupů z celkového počtu 475 tisíc sloupů,“ uvedla mluvčí Skupiny ČEZ Soňa Holingerová. Kromě ČEZu spravují elektrickou síť také firmy E.ON a Pražská Energetika.

„Současné tempo zabezpečování celkem jasně ukazuje, že stanovený termín určitě nebude splněn. S ohledem na počty nebezpečných sloupů v krajině je úplné vyřešení problému stále spíše otázkou příštích desetiletí než let,“ řekl Václav Hlaváč z AOPK. Společnost ČEZ potvrdila, že ke zpoždění dojít může. Podle ochránců jsou problémy také s existujícím zabezpečením – ochranné plastové prvky často odpadávají. „Ukazuje se, že brzy podléhají povětrnostním vlivům a ani parametry nejsou optimální,“ vysvětlil Petr Orel,

předseda Záchrané stanice v Bartošovicích. To připouští i ČEZ – ochranné kryty proto pravidelně kontroluje. „Jdeme cestou zabezpečení vysokého napětí instalací bezpečných technologických prvků, zejména konzol,“ reagovala mluvčí Skupiny ČEZ.

Nejvíce problémových sloupů je v nížinách. Zde je největší koncentrace ptáků a také nejvíce potravy. Naopak horských oblastí už se nebezpečí tolik netýká. „Tam linky vysokého napětí většinou procházejí v údolích a nejsou kvůli vzrostlé zeleni atraktivní pro ptáky,“ řekl ČT Pavel Křížek, ředitel společnosti Ochrana fauny ČR. Ptáci nemají problém sedět na drátech, pokud jsou dostatečně malé. Elektřinu v drátu totiž tvoří usměrněný pohyb volných elektronů. Když proudit nemohou, nevykonají žádnou práci – ale současně ani nemohou ublížit. Když pták sedí na drátu, prochází jeho tělem sice velké množství elektronů, ale ty se nemohou vrátit do země. Z prostého důvodu: ptáci nejsou spojení s ničím dalším, co by se země dotýkalo. Elektrony tedy nejsou schopné jejich těla využít jako cestu, neuzavře se elektrický obvod a ptáky neprotéká žádný proud. Pokud se však pták dotkne nějakou částí těla, nejpravděpodobněji křídlem, jiného drátu (nebo stožáru), okruh se uzavře a proud zvířetem protéká. Následkem je zranění či smrt. Ptáci většinou sedají na sloupy kvůli odpočinku nebo k vyhlížení kořisti. V zimě si navíc mohou o dráty ohřívat nohy – proud, který dráty prochází, totiž vytváří malé množství tepla. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) v minulém roce ukončila rozsáhlý projekt, který kontroloval zabezpečení sloupů v Česku. Nejvíce se osvědčily plastové kryty. „Konkrétně u plastových krytů se potvrdilo, že na takto zabezpečených sloupech klesl úhyn ptáků zhruba na polovinu. Tento výsledek není nijak povzbudivý, obecně se čekal podstatně lepší,“ dodává Václav Hlaváč, vedoucí odborné skupiny AOPK ČR. [36]

Případová studie je v první řadě založena na prvním článku z Orlického deníku ze dne 20.2.2018, napsán autorkou Romanou Netolickou. Článek popisuje příběh sovy Hedwigy, která si během svého útěku od chovatele poranila křídlo elektrickým proudem. Hedwiga díky náhodným kolemjdoucím přežila, ale poraněné křídlo muselo být celé amputováno. Každý si v tento moment řekne, že vše dopadlo dobře, ale ono to tak pouze může vypadat. Hedwiga byla zvyklá na volnost pohybu a nyní už se nikdy neproletí. Nemůže...S jedním křídlem to bohužel není možné. Co její psychický stav? Jak tuto skutečnost přijme? Nedokáže jako člověk pochopit skutečnost, že může být ráda za to, že žije. Dokáže po této nehodě žít spokojený život? Nebo bude utrápená a nebude vědět jak s handikepem naložit. Hedwigy příběh naštěstí dopadl dobrým koncem. Po amputaci křídla se rychle zotavila a dalo by se říct, že to že má pouze jedno křídlo a nemůže se volně proletět jí vůbec nevadí. Velmi si užívá

zvýšenou péčí a zájem chovatelů v záchranné stanici a je spokojená. Tento příběh dopadl v skutku dobře, ale to je bohužel pouhé minimum. Tisíce ptáků ročně zahyne kvůli elektrickému napětí a i když je snaha s tímto problémem něco dělat, dle mého názoru se tyto následující kroky dělají velmi pomalu.

V druhém článku z České televize, napsán autorem Drahoslavem Ramíkem, se můžeme dočíst, že do roku 2024 by měly být všechny sloupy elektrického napětí v České republice chráněny. Ale už v dnešní době se ví, že se tento termín nestihne. Je toto možné? Je to opravdu tak finančně či fyzicky náročné? Statistiky o úmrtnosti ptáků díky elektrickému napětí uvádějí jasná data. A tyto data jsou velmi negativní. Tak proč se na tomto problému nezačne intenzivněji pracovat? Druhým problémem je to, že ochrana spočívá v plastových ochranných prvcích, které velmi často odpadávají. Takže již chráněné sloupy elektrického napětí už také nyní chráněné být nemusí, protože zvolený materiál je velmi neodolný vůči prostředí, kde se nachází. Moje otázka zní: Je toto opravdu ten pravý přístup k takto velkému problému? Je pěkné, že se ví, kde je ptactvo více ohroženo a kde méně, ale místo těchto spekulací by se dle mého názoru mělo začít intenzivněji pracovat a zefektivňovat ochrana elektrického vedení v České republice, aby se předešlo co nejvíce zranění anebo hůře úmrtí ptáků. Doufám, že se v budoucnu tento problém začne mnohem více řešit a statistiky budou čím dál více klesat a možných poranění a úmrtí bude čím dál méně. Snad se toto moje přání splní.

5.5.1 O výzkumu

Případová studie - hrubý plán:

Výzkumná otázka: Je podle Vás tento přístup rychlosti zábrany zranění ptáků elektrickým napětím dostačující?

Strategie výběru: Orlický deník – příběh sovy Hedwigy

ČTK – zabezpečení elektrických stožárů

Na tyto články navazuje otázka respondentům - Je podle Vás tento přístup rychlosti zábrany zranění ptáků elektrickým napětím dostačující?

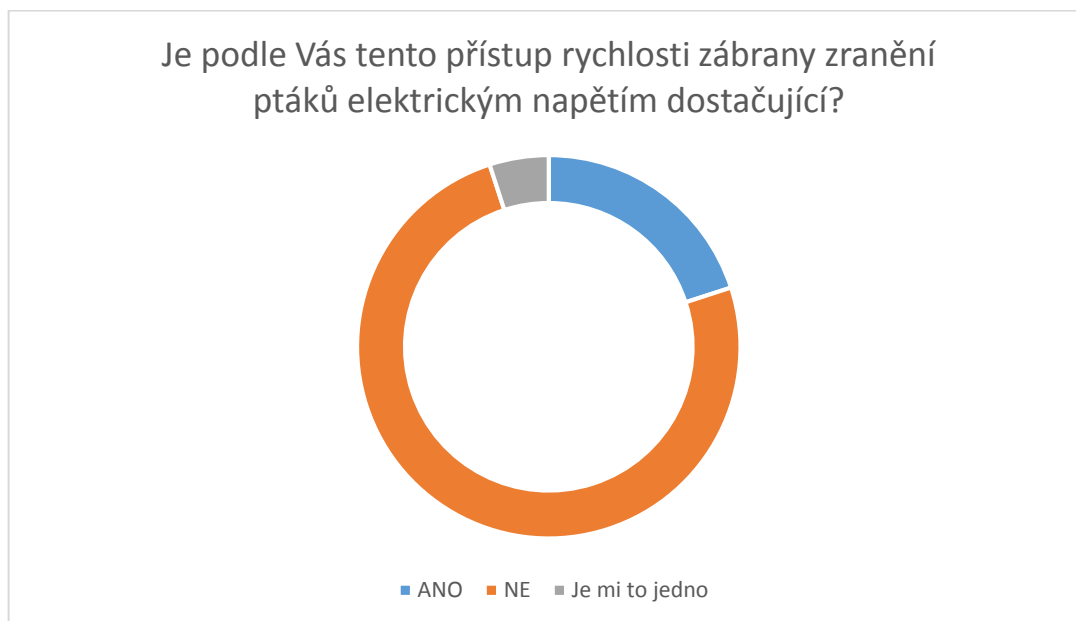
Metody sběru dat: Uvedené články + kvalitní výzkum v diplomové práci.

5.5.2 Otázka kladená respondentům

Je podle Vás tento přístup rychlosti zábrany zranění ptáků elektrickým napětím dostačující?

5.5.3 Výsledky výzkumu

Otázka byla položena 50 respondentům. Všem respondentům byla položena stejná otázka. Výsledky případové studie jsou shrnuty v následném grafu.

Graf 18 Případová studie

Zdroj: vlastní

5.5.4 Shrnutí výzkumu

Výzkum ukázal, že tři čtvrtiny respondentů jsou jasněho názoru, že tato „dosavadní snaha“ je nedostačující. Pouhých 20 % je opačného názoru, že toto jednání a činy jsou podle nich správné. A jsou naprosto spokojeni. Pět procentům respondentů je tento problém jedno a otázkou se jinak hlouběji nezaobírali.

Výsledky výzkumu se shodují s hypotézou autorky výzkumu a též autorky diplomové práce, že snaha a rychlost zabezpečení nehod a úmrtí ptactva od elektrického proudu je nedostačující, a že by se mělo efektivněji začít pracovat na tomto problému s ochranou zabezpečení elektrického napětí v České republice. Budeme proto doufat, že v budoucnosti se dozvíme z médií o lepších výsledcích a statistikách tohoto problému.

Děkuji všem zúčastněným tohoto jednoduchého výzkumu za jejich účast a čas strávený nad odpovědí na otázku. Všichni respondenti tohoto výzkumu byli seznámeni s oběma články, ze které tato případová studie vychází.

5.6 SWOT analýza

Autorem SWOT analýzy je Albert Humphrey, který ji navrhl v 60. letech 20. století. SWOT je akronym z počátečních písmen anglických názvů jednotlivých faktorů:

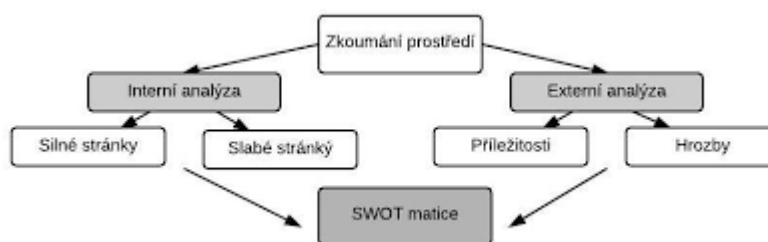
Strengths - silné stránky

Weaknesses - slabé stránky

Opportunities - příležitosti

Threats – hrozby

V dnešní době je to jedna z nejpoužívanějších metod pro vyhodnocení interních a externích faktorů ovlivňujících úspěšnost či neúspěšnost. Neboli jak uvádí - jednoduchý seznam kritických faktorů úspěchu na daném trhu, který hodnotí silné a slabé stránky ve srovnání s konkurencí. [37]

Obrázek 8 Schéma SWOT analýzy

Zdroj: QUICKMBA in Blažková (2007, s. 155), vlastní zpracování autorky

SWOT analýza může být použita nejen na úrovni strategického řízení, ale i na úrovni operativního a taktického řízení. Přínos SWOT analýzy, který spočívá v logickém rámci pro hodnocení stávající a budoucí situace, posouzení strategických alternativ, zlepšení výkonnosti organizace, užitečnosti nástrojů kontroly. Jedná se o nástroj pro systematické rozřídění výstupů předchozích analýz. Je to jeden z nástrojů pomoci při zpracovávání externích a interních analýz, dále s rozdělením na silné, slabé stránky a hrozby a příležitosti, faktory se uspořádají do SWOT matice.

SWOT analýza je výchozím bodem pro formulace strategií nebo specifických cílů. Úspěšná aplikace strategie je závislá na tom, jak správně firma dokáže definovat silné a slabé stránky (S/W) na jedné straně, a na druhé straně hrozby a příležitosti (T/O). [38]

Tabulka 1 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrá propagace mikroregionu jako celku • Možnosti získání další finančních prostředků • Sídlo MAS v Proseči • Kvalitní informační centra • Výhodná geografická poloha • Blízkost přírodních památek a chráněných území • Historické památky v blízkém okolí • Výborné podmínky pro pěší turistiku, cykloturistiku • Organizace kulturních akcí • Aktivní přístup občanů • Aktivní činnost spolků • Kulturní památky a bohatá historie města 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek ubytovacích a stravovacích zařízení • Nízká úroveň infrastruktury a služeb pro cestovní ruch • Nedostatečný inform. systém města • Nedostatečné upozorněním na významné cíle a infocentra • Neexistence významnějšího turistického lákadla • Malá odvaha potenciálních investorů rozvinout své podnikatelské záměry • Absence strategie v cestovním ruchu a jeho řízení, vč. marketingové strategie záměrů propagace města • Chybí strategie rozvoje na následující období • Nedostatečná kvalita gastro služeb • Nezájem podnikatelů o podnikání v oblasti cestovního ruchu • Malá propagace památek a historie
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Efektivní využití dotačních titulů a grantů • Rozvoj podnikatelských záměrů • Zatraktivnění prezentace města a její nabídky pro cestovní ruch • Zvýšení turistické atraktivity města • Možnost využití tradice 	<ul style="list-style-type: none"> • Neúspěch při žádostech o dotace • Konkurence okolních měst a obcí v nabídce • Nezájem podnikatelů o rozšiřování a zkvalitňování nabídky služeb • Neschopnost spolupráce veřejných a soukromých subjektů při podpoře cestovního ruchu

<ul style="list-style-type: none"> • Podpora informovanosti veřejnosti o produktech cestovního ruchu • Zvýšit povědomí o možnostech kulturních a sportovních zážitků v Proseči a v mikroregionu • Zpracování strategického plánu rozvoje mikroregionu na další období • Motivace podnikatelů, podpora nových podnikatelských záměrů • Nové propagační materiály vztahující se ke každé obci • Spolupráce s jiným mikroregionem 	<ul style="list-style-type: none"> • Úbytek zájmů turistů o památky • Ekonomická nestabilita • Nedostatek finančních prostředků v rozpočtu města • Nezájem vedení obcí o zapojení se do budoucích plánů rozvoje • Nezájem vedení obcí a občanů o turisty a cestovní ruch • Nedostatek finančních prostředků na rozvoj
--	---

Zdroj: vlastní

Tato vytvořená SWOT analýza ukazuje důležité aspekty nejen pro region, mikroregion, obec, ale také pro samostatnou záchranou stanici Pasíčka. Mezi silné stránky v nejdůležitější řadě patří vysoká aktivita místních občanů, ale i místních spolků, které se se záchranou stanicí snaží spolupracovat a také jí propagovat. Nedaleko záchranné stanice je sídlo místní akční skupiny, která pořádá v záchranné stanici každoroční akce pro zviditelnění stanice a i každoroční sbírku financí. V Proseči, ve které se záchranná stanice nachází, je také vysoká organizace kulturních akcí a okolí je velmi bohaté na památky kulturního i přírodního charakteru. V neposlední řadě je oblast velmi bohatá historicky. Samotný mikroregion i záchranná stanice je velmi dobře propagována jako celek. Další z hlavní silné stránky je možnost získávání dalších potřebných finančních zdrojů do daleké i blízké budoucnosti.

Mezi slabé stránky nutno zahrnout malou odvahu potencionálních investorů zde rozvíjet své podnikatelské vize a záměry. Co je velmi slabá stránka, a mikroregionu i záchranné stanici to velmi škodí, tak to je nedostatečná ubytovací a stravovací kapacita. Ta je velmi špatná, a proto se zde návštěvníci nezdržují delší čas. Pokud by se našel investor s projektem na výstavbu či revitalizaci hotelu pro okolí, byl by to velký přínos a návštěvníci by zde mohli trávit více dní a tím by do regionu přinesli větší obnos financí. Infrastruktura a služby v cestovním ruchu jsou zde další slabinou. Informační systém Proseče je ve velmi bídém stavu.

Samotná propagace města je skoro nulová. Město se propaguje spíše pouze jako člen mikroregionu. Strategie rozvoje jsou pouze do roku 2021. Jak bylo řečeno, místní obyvatelé a spolky jsou velmi aktivní. Toto se bohužel již nedá konstatovat o místních podnikatelích.

Bohužel velkou slabou stránkou byla i komunikace se zaměstnanci a vedením záchranné stanice. Jejich nevstřícnost a neochota pomoci získat informace do diplomové práce byla a je pro autorku práce ta největší možná slabá stránka.

Mezi hlavní příležitosti se řadí získávání nových dotačních titulů a grantů ať už od kraje, ministerstev, Evropské unie či jiné. Rozvoj podnikatelských záměrů a jejich podpora, motivace a vstřícné kroky místním i cizím podnikatelským subjektům. Další velkou příležitostí je zviditelnění a využití místních tradic. Není jich málo a proto lze tímto směrem zvýšit potencionální návštěvníky a nalákat je na místní produkty. Zvýšit spolupráci s jinými mikroregiony a záchrannými stanicemi a více je propojit. Zajistit nové propagační a upomínkové materiály. Neúspěchy při žádostech o dotace a granty jsou obrovskou hrozbou. Bohužel v dnešní byrokratické době je dosažení na tyto finance velmi náročné a složité.

Konkurence je také stále větší a silnější, ale záchranná stanice není o soutěži či dosažení zisků, ale v první řadě je o pomoci zvířecím bytostem, která se nacházejí v nepříznivé situaci a snažit se jim co nejlépe a nejrychleji pomoci. Již zmíněný nezájem podnikatelů a investorů o rozšiřování a zkvalitňování služeb je hrozba. Spolupráce veřejných a soukromých subjektů je nutná, pokud tak již nenastane stává se hrozbou do budoucnosti. Nedostatek finančních prostředků znamená snížení stavu zaměstnanců, nutné opatření a další rozvoj a modernizace záchranné stanice je v tuto chvíli naprosto nemožný. Nezájem vedení obce na spolupráci se záchrannou stanicí. Nutné zapojení do budoucích plánů rozvoje.

6 ZÁVĚR

Hlavní účelem diplomové práce bylo seznámit čtenáře se záchranou stanicí Pasíčka, problematikou, která je spojena s chodem, finančními zdroji, možným udržitelným rozvojem a zajištěním dobrého fungování i do budoucnosti. Ukázka jak péče o zvířata v nouzi funguje i v jiných státech. Možností zjištění vnímání veřejnosti a zjištění možných kladných i záporných poznatků o fungování záchranné stanice. Dle mého názoru je tato diplomová práce přínosem pro samotnou záchrannou stanicí Pasíčka, protože zpětná vazba a odezva návštěvníků je velmi důležitým aspektem pro vedení záchranné stanice a je nutno jí sledovat, protože každý návštěvník je většinou přínosem nějakého finančního příspěvku nebo alespoň reklamy a tyto aspekty jsou pro záchranou stanicí velmi důležité.

Diplomová práce mi přinesla mnoho nových informací a poznatků, za které jsem velmi ráda. Při shromažďování dat dotazníku jsem se setkala s mnoha zajímavými lidmi a pro tvoření diplomové práce to bylo velmi přínosné. Bohužel, ale musím konstatovat, že přístup vedení a zaměstnanců záchranné stanice v posledních měsících tvoření diplomové práce mě velmi zklamal a znechutil. V obsahu diplomové práce jsem v první řadě chtěla zaznamenat krátký rozhovor se zaměstnancem záchranné stanice Pasíčka. Bohužel ten se nekonal. Po e-mailové komunikaci s několika dotazy, zda by bylo možné udělat rozhovor o fungování záchranné stanice z pohledu člověka, který je v každodenním dění stanice, mi bylo velmi důrazně odpovězeno, že v žádném případě. Tato odpověď mě velmi zaskočila a upřímně velmi zklamala. Jsem si vědoma, že v první řadě tu jde o zvířata v nouzi o jejich péči a chod stanice, ale myslím si, že půl hodinový rozhovor by nebyl takový problém a vedení záchranné stanice to mohlo brát jako přínos a ne jako ztrátu času a zbytečnost.

Cílem diplomové práce byla analýza možností zajištění zdrojů pro provoz a rozvoj záchranné stanice Pasíčka, ale i přehled celkového finančního fungování záchranných stanic v České republice, finanční podpory od Evropské unie, ministerstev, kraje, obce a mnoha dalších subjektů. Představení samotného fungování záchranné stanice Pasíčka a vnímání záchranné stanice veřejností. Všechny tyto cíle byly splněny.

V úplném závěru diplomové práce je nutné si položit otázku, k čemu autorka práce došla?

Téma práce bylo velmi zajímavé a přínosné. Hypotéza autorky se shoduje s názorem dotazujících v případové studii a i přes některé negativní poznatky, viz výše, je autorka spokojena a vytyčené cíle práce se podařily naplnit.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Sdružení obcí Toulouvcovy Maštale. 2016. [online] [cit. 2018-05-08]. Dostupné z: <https://www.mastale.cz/cs/2016-0>
- [2] Obec Proseč. 2015. [online] [cit. 2018-05-08]. Dostupné z: <https://www.mestoprosec.cz/mesto/zakladni-informace>
- [3] PTÁČEK, L. (ed.) Dobrovolná ochrana přírody v České republice. Historie, současnost a perspektivy. 1. vyd. Praha: Český svaz ochránců přírody – Ústřední výkonná rada, 2005. 34 s. ISBN 80-86770-08-7.
- [4] VESELÝ, J., et al. Ochrana československé přírody a krajiny, 1. díl (část všeobecná). 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1954. 355 s.
- [5] VESELÝ, J., et al. Ochrana československé přírody a krajiny, II. díl (část speciální). 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1954. 706 s.
- [6] Národní síť záchranných stanic. 2016. [online] [cit. 2018-05-15]. Dostupné z: <https://www.zvirevnouzi.cz/zachranne-stanice/>
- [7] MÜLLEROVÁ, H., STEJSKAL, V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013. Společnost (Academia). ISBN 978-80-200-2317-9.
- [8] Obecné informace o CITES. AOPK ČR. 2016. [online] [cit. 2018-04-09]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/cites/obecne-informace-o-cites/>
- [9] Co je CITES. Česká inspekce životního prostředí. Praha, 2014. [online] [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/CITES/Co-je-CITES>
- [10] KLOUČEK, O., CITES – základní informace. In: Ministerstvo životního prostředí: CITES - Obchod s ohroženými druhy. 2015. [online] [cit. 2018-09-09]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/\\$FILE/ODOI_MZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_150512.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/$FILE/ODOI_MZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_150512.pdf)
- [11] ALADZASOVÁ - PŘIBYLOVÁ, . Provozování stanic pro handicapovaná zvířata a podobných zařízení: doporučení ústřední komise pro ochranu zvířat. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2005, ISBN 80-7084-487-6.

- [12] PEŠOUT, P., et al. Národní síť stanic pro zraněné a handicapované živočichy. 1. vyd. Brno: Veronica, 1998. 17 s.
- [13] BALÁŽ, V., ČERNÁ, K., FALTEISEK, L., CHLUMSKÁ, Z., KOLÁŘ, F., LUČANOVÁ, M., MATĚJŮ, J., PRACH, J. 2012. Ochrana přírody. Praha: Dokořán. 232 s. ISBN 978-80-7363-414-8.
- [14] MACHAR, Ivo a Linda DROBILOVÁ. Ochrana přírody a krajiny v České republice: vybrané aktuální problémy a možnosti jejich řešení. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3041-6.
- [15] IUCN: International Union for Conservation of Nature. Choice (Middletown): IUCN:International Union for Conservation of Nature. Literature Resource Center, 2011, 01(09), 49-0255. DOI: 10.5860/CHOICE.49-0255. ISSN 0009-4978.2011. [online]. [cit. 2018-12-10] Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.5860/CHOICE.49-0255>
- [16] Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva). Ministerstvo životního prostředí. 2008 – 2015. [online]. [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/bonnska_umluva
- [17] Review 2005: 25 years of EUROGROUP.2005. [online]. [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: http://www.oaba.fr/pdf/Rapport_2005.pdf
- [18] A brief history of WWF. Wildlife - WWF UK.2005. [online]. [cit. 2018-11-10]. Dostupné z: http://www.wwf.org.uk/about_wwf/history/
- [19] Die Organisation des WWF Deutschland. Wildlife - WWF UK.2007. [online]. [cit. 2018- 11- 10]. Dostupné z: <http://www.wwf.de/ueber-uns/organisation/>
- [20] Selbstdarstellung. Tierschutzbund.2014.[online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné z: <http://www.tierschutzbund.de/organisation/selbstdarstellung.html>
- [21] Mehr als 100 Jahre für Mensch und Natur. NABU: Naturschutzbund Deutschland.2017.[online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné z: <https://www.nabu.de/wir-ueber-uns/organisation/geschichte/index.html>
- [22] RZECZPOSPOLITA POLSKA. Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. Dz.U. 1997 nr 111 poz. 724.

- [23] ÖSTERREICH REPUBLIK. Bundesgesetz 118 Tierschutzgesetzes ausgegeben am 28. September 2004. BGBl. Nr. 1/1930, zuletzt geändert durch das Bundesgesetz BGBl. 2004.
- [24] Aktivitäten: Alle Themen. Tierschutzombudsstelle Wien.2018. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné z: http://www.tieranwalt.at/de/UeberUns/Aufgaben_Taetigkeiten.htm
- [25] CHLUMSKÁ, L., Etika ochrany zvířat. s. 16.2015. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné z: www.ochranazvirat.cz/275/35/cz/file/
- [26] What we do. RSPCA: Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals.2014. [online]. [cit. 2018-12-12]. Dostupné z: <http://www.rspca.org.uk/whatwedo>
- [27] SLOVENSKO. Zákon č. 543/2002 Zb. z 25. júna 2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. In: Zbierka zákonov Slovenskej republiky, 2002, časťka 212.
- [28] Sdružení záchranných stanic CR.2017. [online]. [cit. 2019-02-02-]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/domaci/zivot/239100-postolky-jezci-ci-netopyri-zachranne-stance-zvirat-v-cr-praskaji-ve-svech/>
- [29] Český svaz ochránců přírody. 2016. . [online]. [cit. 2019-02-25-]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/narodni-sit-zachrannych-panic/>
- [30] Strategie Národní sítě stanic pro handicapované živočichy. ČSOP, 24. 11. 2001. – Směrnice ČSOP pro Národní síť záchranných stanic. ÚVR ČSOP, 18. 2. 2012. – Jednotný evidenční program Národní sítě záchranných stanic. Archiv ČSOP.
- [31] EHP-Finance.2016. [online]. [cit. 2019-02-28-]. Dostupné z: <https://eeagrants.org/>
- [32] Státní fond životního prostředí.2014. [online]. [cit. 2019-02-28-]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/res/data/002/000352.pdf>
- [33] Operační programy MŽP.2016. [online]. [cit. 2019-02-28-]. Dostupné z: <https://www.opzp.cz/nabidka-dotaci/detail-vyzvy/?id=141>
- [34] LOUDA, Jiří a Jiřina JÍLKOVÁ. Udržitelný rozvoj - ekonomický a politický pohled. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-59-2.

- [35] Sovice Hedwiga-těžké zranění. 2018. [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z:
<https://orlicky.denik.cz/z-regionu/hedwiga-byla-nalezena-zranena-amputace-kridla-je-nutna-20180219.html>
- [36] Problematika vysokého napětí ČR. 2017. [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z:
<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2214586-vysoke-napeti-rocne-zabije-desitky-tisic-ptaku-narikaji-ochranci-zabezpecovani>
- [37] DĚDINA, J., CEJTHAMR, V. Management a organizační chování: manažerské chování a zvyšování efektivity, řízení jednotlivců a skupin, manažerské role a styly, moc a vliv v řízení organizací. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 339 s. C. H. Beck pro praxi. ISBN 80-247-1300-4.
- [38] KOTLER, P., WONG, V., SAUNDERS, J., ARMSTRONG, G. Moderní marketing. 4. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1545-2.

8 SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1 Mapa sdružení obcí Toulouvcovy Maštale	12
Obrázek 2 Vstupní nápis záchrané stanice Pasíčka	14
Obrázek 3 Mapa národní sítě záchraných stanic ČR.....	16
Obrázek 4 Venkovní voliéra.....	24
Obrázek 5 Prase divoké v záchrané stanici Pasíčka	27
Obrázek 6 Zraněná sovica Hedwiga.....	59
Obrázek 7 Stožáry vysokého napětí	60
Obrázek 8 Schéma SWOT analýzy	64

Seznam grafů

Graf 1 Otázka číslo 1 - dotazník	49
Graf 2 Otázka číslo 2 - dotazník	49
Graf 3 Otázka číslo 3 - dotazník	50
Graf 4 Otázka číslo 4 - dotazník	50
Graf 5 Otázka číslo 5 - dotazník	51
Graf 6 Otázka číslo 6 - dotazník	51
Graf 7 Otázka číslo 7 - dotazník	52
Graf 8 Otázka číslo 8 - dotazník	52
Graf 9 Otázka číslo 9 - dotazník	53
Graf 10 Otázka číslo 10 - dotazník	53
Graf 11 Otázka číslo 11 - dotazník	54
Graf 12 Otázka číslo 12 - dotazník	54
Graf 13 Otázka číslo 13 - dotazník	55
Graf 14 Otázka číslo 14 - dotazník	55
Graf 15 Otázka číslo 15 - dotazník	56
Graf 16 Otázka číslo 16 - dotazník	56
Graf 17 Otázka číslo 17 - dotazník	57
Graf 18 Případová studie	63

Seznam tabulek

Tabulka 1 SWOT analýza	65
-------------------------------------	----

9 SAMOSTATNÉ PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Fotografie ze záchranné stanice Pasíčka

Zdroj: vlastní

Zdroj: vlastní

Zdroj: vlastní

Zdroj: <http://pasicka.cz/>

Zdroj: <http://pasicka.cz/>

Zdroj: <http://pasicka.cz/>

Příloha č. 2: Loga

Logo záchrané stanice Pasíčka

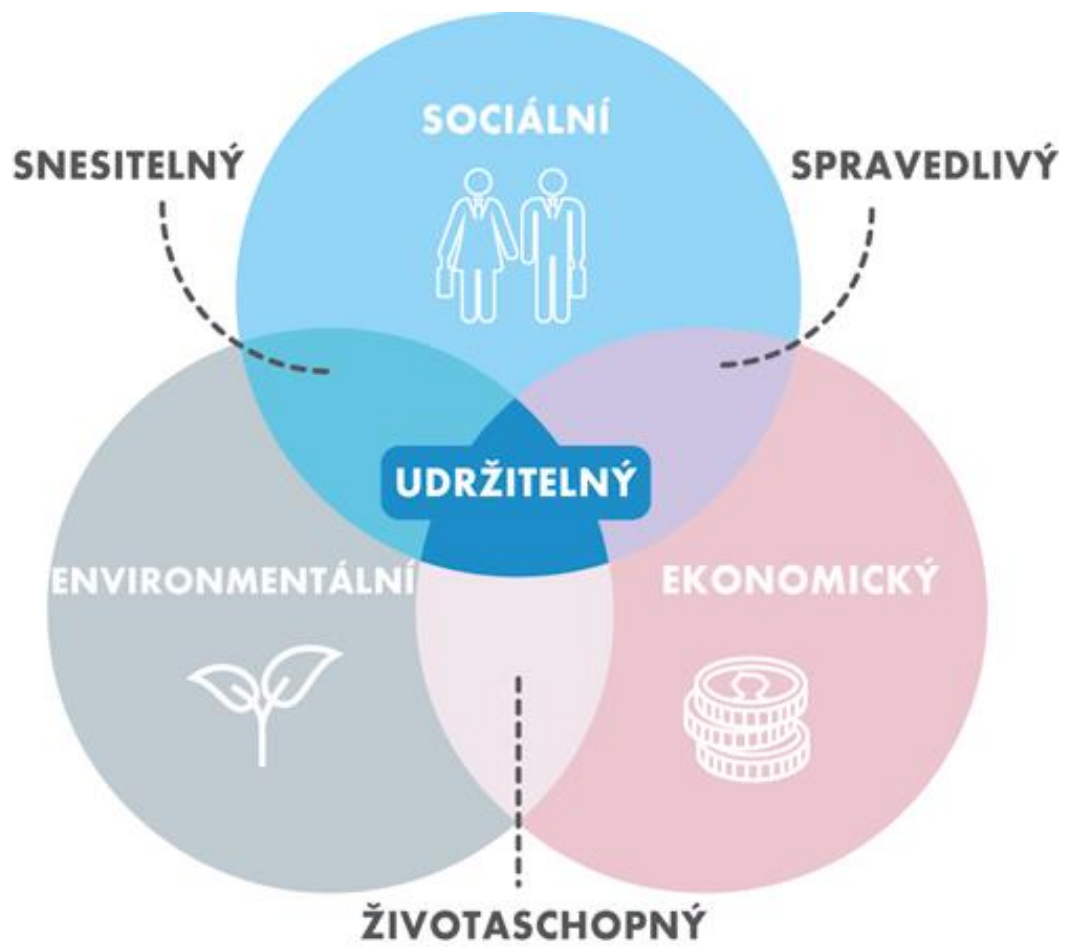
Zdroj: <http://pasicka.cz/>

Logo sdružení obcí Toulovcovy Maštale

Zdroj: <https://www.mastale.cz/>

Příloha č. 3: Schéma udržitelného rozvoje

Zdroj: https://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj

Příloha č. 4: Zásady první pomoci zvířatům

1. Neodebíráme z přírody mláďata zajíců, srnčí, jelení, daňčí a mufloní zvěře, pokud nejsou prokazatelně osiřelá, zraněná nebo uvízlá!
2. Ochočená, uměle odchovaná mláďata nepatří do přírody, protože obvykle ztrácí přirozenou plachost. V přírodě jsou často usmrcena predátorem nebo myslivcem jako podezřelá z nakažení vzteklinou!
3. Ježky můžeme brát z přírody nejdříve koncem října. Nutná hmotnost pro přežití zimy je 650 – 700 g v půli listopadu.
4. Dospělí zranění savci patří do rukou odborníkům, protože hrozí poranění zachránce, či jeho nakažení vzteklinou!
5. Chraňte své zdraví – pokud nevidíte zjevné poranění, může se jednat o onemocnění zvířete. Zda nejde o chorobu přenosnou i na člověka pozná pouze odborník (veterinář)!
6. Dodržujte hygienu:
 - nemocné zvíře oddělte od svých vlastních zvířat a dětí,
 - umístěte ho do krabice (pokud se vejde), kterou stejně jako další použité pomůcky po předání zvířete odborníkům spalte, po kontaktu se zvířetem si vždy řádně umyjte ruce!

Příloha č. 5: Smlouva o poskytnutí dotace

Smlouva o poskytnutí dotace

z Programu „Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu v Pardubickém kraji“

uzavřená podle § 10a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, podle části páté (§§ 159 – 170) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Evidenční číslo smlouvy: OR/16/21259

Poskytovatel: **Pardubický kraj**
adresa: Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice
tel/fax: 466 026 113, 466 611 220
IČ: 708 92 822
DIČ: CZ70892822
bankovní spojení: Komerční banka a.s., Pardubice
číslo účtu: 78-9025640267/0100
zastoupený: **JUDr. Martinem Netolickým, Ph.D., hejtmanem Pardubického kraje**

(dále jen „poskytovatel“) na straně jedné

Příjemce: **Český svaz ochránců přírody - Záchraná stanice a ekocentrum „Pasička“**
adresa: Bor u Skutče č.p. 47, 539 44 Proseč
tel/fax: 777 678 777
IČ: 682 10 965
DIČ: neplátce DPH
bankovní spojení: Česká spořitelna, a.s.
číslo účtu: 1140400369/0800
zastoupený: **Milanem Oppou, předsedou**

(dále jen „příjemce“) na straně druhé

uzavírají níže uvedeného dne, měsíce a roku tuto Smlouvu o poskytnutí dotace z Programu „Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu v Pardubickém kraji“.

Článek I. Předmět smlouvy

1) Předmětem smlouvy, v souladu se zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích a zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, obojí v platném znění, je účelové poskytnutí **investiční dotace** z rozpočtových prostředků Pardubického kraje na „**Návštěvnícký areál Pasička**“.

2) Dotaci poskytuje poskytovatel příjemci v souladu s „Výzvou k předkládání žádostí o podporu v roce 2016“ vyhlášenou pro Program „Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu v Pardubickém kraji“.

Článek II. Výše poskytované dotace

Dotace na realizaci projektu specifikovaného v čl. I. odst. 1 smlouvy a v příloze č. 1 smlouvy se poskytuje ve výši **148 000,- Kč** (slovy: sto čtyřicet osm tisíc korun českých), tj. ve výši maximálně 70 % ze skutečných celkových nákladů projektu, a poskytovatel ji uhradí na účet příjemce do 30 dnů po podpisu smlouvy oběma smluvními stranami.

Článek III. Povinnosti příjemce

Příjemce se zavazuje:

- a) použít dotaci co nejehospodárněji a výhradně v souladu s předmětem této smlouvy specifikovaným v čl. I. a v příloze č. 1 smlouvy, v souladu s čl. II. smlouvy, podmínkami příslušného dotačního programu a v souladu se Zásadami poskytování programových dotací, a to nejpozději do 30. 6. 2017,
- b) při financování nákladů spojených s realizací projektu postupovat v souladu s platným zákonem o veřejných zakázkách,
- c) vést řádnou a oddělenou evidenci čerpání dotace,
- d) jakékoliv změny v realizaci projektu případně i v čerpání dotace provést jen po předchozím písemném souhlasu poskytovatele,
- e) nepřevést majetek (vyjma inženýrských sítí), který bude pořízen z poskytnuté dotace, po dobu pěti let po ukončení projektu na jiného majitele, nebo dát jako předmět zástavy anebo zajišťovacího převodu práva. V odůvodněných případech může poskytovatel na základě písemné žádosti příjemce povolit výjimku ze zákazu převodu majetku pořízeného z dotace; převod majetku pořízeného z dotace je podmíněn předchozím písemným souhlasem poskytovatele,
- f) neposkytovat tuto dotaci jiným fyzickým či právnickým osobám, pokud se nejedná o úhradu nákladů spojených s realizací projektu, nepoužít prostředky z příspěvku na jiné účely,
- g) příjemce je povinen vhodným a viditelným způsobem prezentovat Pardubický kraj, formu prohlášení s návrhem na konkrétní umístění je povinen předložit ke schválení prostřednictvím odboru rozvoje, fondů EU, cestovního ruchu a sportu Krajského úřadu PK (oddělení sportu a cestovního ruchu),
- h) předat poskytovateli dokumentaci z realizace projektu (stručný popis průběhu realizace projektu),
- i) oznámit neprodleně poskytovateli změnu všech identifikačních údajů uvedených v této smlouvě a změny struktury příjemce včetně přeměny a zrušení s likvidací nejpozději do 10 dnů ode dne, kdy tyto změny nastaly,
- j) předložit prostřednictvím odboru rozvoje, fondů EU, cestovního ruchu a sportu Krajského úřadu PK průběžnou zprávu o plnění projektu za rok 2016 ke dni 31. 1. 2017, pokud do této doby nebude předloženo jeho vyúčtování. Průběžná zpráva musí obsahovat jednotlivé etapy (akce) projektu, které byly již zrealizovány a jakých výstupů a výsledků bylo dosaženo. Zpráva musí být podepsána příjemcem dotace uvedeným ve smlouvě. **Vyúčtování** realizovaného projektu nebo akce předložit nejpozději do 30. 6. 2017, případně nevyčerpané prostředky vrátit nejpozději do 30 dnů od data předložení vyúčtování na účet poskytovatele uvedený v této smlouvě. Jako variabilní symbol příjemce uvede číslo této smlouvy,
- k) za účelem ověření plnění povinností, vyplývajících z této smlouvy, vytvořit podmínky k provedení kontroly vztahující se k realizaci projektu,

Daň z přidané hodnoty nesmí být hrazena z dotace v té výši, v jaké si příjemce dotace uplatní odpočet daně z přidané hodnoty na vstupu podle zákona o dani z přidané hodnoty. V případě, že dodatečně uplatní odpočet DPH, je povinen uplatněnou část čerpané dotace vrátit.

Článek IV. Kontrola, sankce

- 1) V případě zrušení příjemce s likvidací:
 - a) je příjemce povinen neprodleně vrátit nevyčerpané prostředky spolu s vyúčtováním nejpozději do 30 dnů od oznámení na účet poskytovatele,
 - a) poskytovatel rozhodne o dalším využití majetku pořízeného z dotace, právo příjemce nakládat s tímto majetkem je vázáno na písemný souhlas poskytovatele.
- 2) Poskytovatel je oprávněn ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb. kontrolou ověřovat hospodárnost a účelnost čerpání dotace vč. plnění podmínek této smlouvy. Ke kontrole je příjemce povinen předložit kontrolnímu orgánu kraje veškeré účetní doklady související s čerpáním dotace. Kontrolním orgánem kraje je příslušný odvětvový odbor krajského úřadu nebo další osoby určené pověřením.
- 3) Příjemce je povinen splnit případná opatření, která mu budou uložena kontrolním orgánem kraje na základě kontrol zaměřených na čerpání poskytnutých finančních prostředků, a to v termínu, rozsahu a kvalitě dle požadavků stanovených příslušným kontrolním orgánem. Příjemce finančních prostředků je povinen písemně informovat orgán, který mu opatření uložil, o splnění uložených opatření k nápravě.
- 4) Poruší-li příjemce některou z povinností, která je uvedena v této smlouvě, je poskytovatel oprávněn tuto smlouvu vypovědět. Vypověď musí mít písemnou formu a musí být prokazatelně doručena příjemci. Vypovědní lhůta činí 1 měsíc a počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy mu byla prokazatelně doručena.
- 5) Každé neoprávněné použití nebo zadržení poskytnutých finančních prostředků je považováno za porušení rozpočtové kázně ve smyslu ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, a Pardubický kraj je oprávněn řešit porušení rozpočtové kázně ve smyslu ustanovení § 22 uvedeného zákona.
- 6) Při podezření na porušení rozpočtové kázně může poskytovatel pozastavit poskytnutí peněžních prostředků do výše předpokládaného odvodu, tato skutečnost bude následně zohledněna v případě, že bude odvod uložen.
- 7) Poskytovatel neprodleně po zjištění porušení některého ustanovení této smlouvy zahájí řízení o odvodu poskytnutých finančních prostředků zpět do jeho rozpočtu z titulu porušení rozpočtové kázně, a to v souladu s ustanovením § 22 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Výše odvodu za porušení rozpočtové kázně se stanoví v souladu s ustanovením § 22 odst. 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- 8) Při porušení více povinností se částky jednotlivých odvodů sčítají nejvýše však do výše peněžních prostředků poskytnutých ke dni porušení rozpočtové kázně.
- 9) Za prodlení s odvodem za porušení rozpočtové kázně bude vyměřeno penále ve výši 1 promile z částky odvodu za každý den prodlení, nejvýše však do výše odvodu. Penále se počítá ode dne následujícího po dni, kdy došlo k porušení rozpočtové kázně, do dne připsání peněžních prostředků na účet poskytovatele. V případě porušení rozpočtové kázně podle § 22 odst. 2 písm. b) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, se penále počítá ode dne následujícího po dni, do kterého měl příjemce odvod na základě platebního výměru uhradit. Penále nižší než 1 000,- Kč se neuloží.

**Článek V.
Závěrečná ustanovení**

- 1) Příjemce prohlašuje a podpisem smlouvy stvrzuje, že byl před podpisem této smlouvy řádně a podrobně seznámen s podmínkami čerpání finančních prostředků dle této smlouvy, bere na vědomí všechny stanovené podmínky, vyslovuje s nimi svůj bezvýhradný souhlas a zavazuje se k jejich plnění, stejně jako k plnění závazků vyplývajících mu z této smlouvy.
- 2) Obě smluvní strany se zavazují, že při plnění podmínek dle této smlouvy, zejména při čerpání finančních prostředků, budou postupovat v souladu s pravidly týkajícími se veřejné podpory.
- 3) Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami.
- 4) Jakékoliv změny této smlouvy lze provádět pouze formou písemných dodatků na základě dohody obou smluvních stran.
- 5) Smlouva je sepsána ve dvou vyhotoveních, přičemž obě mají platnost originálu a každá ze smluvních stran obdrží po jednom vyhotovení.
- 6) Obě smluvní strany prohlašují, že smlouva byla sepsána na základě pravdivých údajů, podle jejich svobodné a vážné vůle, nikoliv v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek a na důkaz toho připojují své vlastnoruční podpisy.
- 7) Právní jednání bylo projednáno na jednání Rady Pardubického kraje dne 17. 3. 2016 a schváleno usnesením č. R/2453/16.

Pardubice dne 18. 05. 2016

Bor u Skutče dne 14-04-2016

JUDr. Martin Netolický, Ph.D.
hejtman Pardubického kraje

Milan Oppa
předseda
Český svaz ochránců přírody
Záchraná stanice a Ekocentrum „Pasička“

ČESKÝ SVAZ
OCHRÁNCŮ PŘÍRODY
Záchraná stanice a ekocentrum „Pasička“
Bor u Skutče 47, 530 44 Píseň
IČ: 682 10 965 - tel: 777 676 777

Příloha č. 1

ke smlouvě (evidenční číslo smlouvy: OR/16/21259) o poskytnutí dotace z Programu Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu v Pardubickém kraji

Obsah a popis projektu

1) Základní popis projektu

V návaznosti na stávající areál Záchrané stanice a ekocentra Pasička bylo v roce 2015 vybudováno návštěvnické centrum Národního geoparku Železné hory. Projekt řeší doplnění celkového areálu o další prvky, které zlepší jeho nabídku a služby návštěvníkům. Předmětem projektu jsou tyto aktivity:

• Nákup a instalace krbových kamen

Krbová kamna budou umístěna v budově návštěvnického centra Národního geoparku ŽH za účelem prodloužení sezóny návštěvnického centra.

• Herní prvek - odpočívadlo s interaktivními prvky

Pod areálem stanice na hrázkách vodních ploch bude zbudována naučná stezka s několika zastávkami. Na hrázi jedné tůně bude zbudován herní prvek – dřevěné zastřešené odpočívadlo s vyhlídkou, v přízemí bude instalováno sezení a dva interaktivní prvky.

• Zbudování terasy

Dřevěná terasa o rozměrech cca 4 x 1,5 m s plastovým povrchem, zábradlím a informačním panelem bude vybudována u velké expoziční voliéry s vydrami pro umožnění přístupu návštěvníků.

2) Rozhodující projektované parametry (investiční a neinvestiční akce)

<i>název parametru:</i>	<i>měrná jednotka:</i>	<i>hodnota parametru:</i>
▪ krbová kamna včetně kouřovodů	ks	1
▪ dřevěné kryté odpočívadlo	počet	1
▪ dřevěná terasa	počet	1

3) Harmonogram realizace projektu

Projekt bude realizován průběžně během období duben – červen 2016.